

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
Str. Baron L. Pop 10
SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
 Éjjeli telefon (nyomda) 2-02
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre . . . . . 1150 Lei
 Félévre . . . . . 600 „
 Negyedévre . . . . . 320 „
 Egy hónapra . . . . . 110 „

XI évfolyam • 115. szám
 1928 május Vasárnap 27
 • 5688 Sziván 8 •

Cenzura: Suci

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A bukaresti tőzsdehausse pszichológiája

Bukarest, május 26.

A bukaresti tőzsde megmozdulása, a múlt hetek hausse-a a hivatalos köröket aggodalommal töltötte el. Az a mentalitás, amely eddig irányította a hivatalos gazdasági politikát nem nézte jó szemmel, hogy az a szerv, amely mindenütt a világon a gazdasági helyzet fokmérője, a kölcsön és a stabilizáció híreire fel-felé menő irányzatot vett. Megbeszélések, a tőzsdelánás ülése, vélemények pro és kontra, javaslatok hangzóttak el, amelyek azonban legnagyobb részben abban merültek ki, hogy technikai eszközökkel kell megakadályozni egy — a hivatalos körök véleménye szerint — egészségtelen hausse-t.

Ha a bukaresti tőzsde mozgalmát közelebbről vizsgáljuk, úgy mindenekelőtt látnunk kell, hogy a vevők serege nem a főkeres középosztályból kerül ki, nem a meglakított pénzüket helyezik el az emberek papirokban, nem jó kamatozó, gyümölcsöző elhelyezést keresnek, hanem hamarosan és sokat akarnak nyerni. A nyereségügy az egyetlen indító oka a bukaresti hausse-nak. A vevők köztétele nyereségre számítanak: vannak akik csak azt várják, hogy a papír egy bizonyos árfolyamot elérjen és azután „dobják”, mások a másik uszopot stabilizációs nyereségre számítják, hogy a papír árfolyama jobban fog konvenálni, mintha pénzt tartana, jobban fog járni a papírral, mint a készpénzzel. Vannak, akik ezzel kapcsolatban arra számítanak, hogy az aranymérleg és a részvények kieserése azonnal a stabilizáció után fog megtörténni. Ez a két csoport nem dolgozik nagy tökésekkel, emellett egyáltalán nem járatos a tőzsde körül, újoncok: türelmetlenek, fegyelmelenek, hangosak és főleg tájékozatlanok. A hivatalos játékos nincs nagy számmal képviselve a bukaresti tőzsdén, mert az utolsó évek állandó hausse-tendenciája elriasztotta az embereket a hivatalos spekulációt is a tőzsdétől. A mai tőzsderepublikum a kisemberekből rekrutálódik.

De ezenkívül nagy a külföldi megbízók száma is. A külföldnek már hatalmas gyakorlata van a stabilizációs tőzsdehausse-ok körül és épen ezért érthető, hogy egy bécsi pénzcsoporthoz — amint azt az *Universul* jelenti — 11.000 darab *Resica*-részvényt adott el a nagy hausse alatt. A külföldnek az a része, amely a bukaresti tőzsde iránt érdeklődik, már régen „beszállott”, még akkor, amikor a bukaresti papírok a világon pártatlanul jó kamatozási lehetőséget nyújtottak; mai szemmel nézve, rendkívül olcsón vették hatalmas tömegpapírt és azt nyugodtan megtartották itteni megbízottaik segítségével. Most, amikor a stabilizáció első híreire a publikum megröghanta a tőzsdét, ezek a papírok piacra kerültek, a külföldt realizált. Miért? Mert a külföldi gyakorlat spekuláns, aki stabilizációs hausse-t Berlinben, Bécsben, Budapesten, Prágában végig csinált, igen jól tudja, hogy előbb megindul az első hausse, az első hurek, amelyet azonban nyomban — néhány nap, vagy hét múlva — követ az elmaradhatatlan baisse, különösen akkor, amikor a stabilizációhoz fűzött remények nem válnak azonnal valóra.

Erre a baisse-re nálunk is el kell készülni. A bukaresti tőzsderepublikum, amelynek összetételét előbb ismerttettem,

nagy részben tulzó reményeket táplál: azt hiszi, hogy a stabilizáció már csak napok kérdése és azt reméli, hogy a stabilizáció után azonnal hatalmas értékelődés fog beállni. Holott mind a két felfogás hamis; a mai nem értéktelenedett el oly mértékben, mint a német márka, a magyar és az osztrák korona és a lengyel márka, tehát a stabilizáció, amely már de facto hónapok óta megvan, ami a leu intervallutáris árfolyamát illeti, csak legfeljebb szankcionálása lesz egy meglevő állapotnak; a stabilizációs kurzus sem lesz a mai effektív kurzusnál jelentősen sem magasabb, sem alacsonyabb, tehát e réven nem lehet olyan nyereséget remélni, amelyek a mai hausse-t indokoltá tennék. Ami pedig a másik — már komolyabb — reményt illeti és a vállalatok aranymérlegére, a felértékelésre vonatkozik, az any-

nyira a jövő zenéje, hogy azt a mai spekulánsok legnagyobb része nem fogja bevégni. Ehhez nem lesz ereje, annál is kevésbé, mert a lombardüzlet Romániában nem nagyon felelt és a mai spekulánsok egy része előtt ismeretlen is.

A mai hausse a tudatlanok, a be nem avatottak, az újoncok hausse-a. Rövidesen, mielőtt látni fogják, hogy a stabilizáció folytán nem nyertek, mielőtt a várt aranymérleg esetleg egy-két évig fogna magukra várni, elvesztik türelmüket és akár jelentékeny veszteséggel realizálni fognak. Ha tehát bizonyos körök távol akarják tartani a közönséget a tőzsdétől és a mai hausse-nak újat akarják állani, úgy részben igazuk van: az igazi stabilizációs hausse-nak még nem jött el az ideje, a mai farsangnak még hosszú bőjtje lesz. Ennek pedig megint a tőzsde fogja megadni az árát.

A közönséget rá kell szoktatni a tőzsdére: különösen Bukarestben, ahol Ujrománia fejlődő, forrongó gazdasága megkövetel egy emissziós bázist, egy egész-

séges tőzsdét, ahol papirokat elhelyezni lehetne. De a mai stabilizációs hausse nem alkalmas idő erre; annál is kevésbé, mert az a pénz, amely ma a tőzsdére tódult, a produktív terrenumról vonatott el a spekulatív térre: a bankbetétek vették az utjukat a tőzsdére. Amikor a román közönség meg fogja szokni egyrészt az alacsony betéti kamatot, másrészt a részvényt, az osztalékokkal is meg fog barátkozni (amihez a vállalatoknak megfelelő osztalékpolitikával kellene hozzájárulniok), akkor fog csak a bukaresti tőzsdén az a forgalom kialakulni, amely ma csak átmeneti és inkább csak káros, mint hasznos hausse-hoz vezetett. Bizonyos, hogy a vezető papírok nyereségük egy részét meg fogják tartani, hiszen régebbi árfolyamuk abnormisan alacsony volt, de az igazi, reális kurzus csak akkor fog kialakulni, amikor a stabilizáció már keresztülvitett és az abnormális pénzszüke az uszarakamat-gazdálkodással már csak a múlt emléke lesz.

dr. k. j.

Hétfőn dönt a nemzeti parasztpárt végrehajtóbizottsága a gyulafehérvári határozatok végrehajtásáról

A semmitőszék is elutasította a letartóztatott újságírók szabadlábrahelyezési kérését

(Bukaresti-Bukarest, május 26. Az *Uj Kelet* tud.) A nemzeti parasztpárt a gyulafehérvári gyűlés óta helente több értekezletet is tart, amelyek napirendjén a gyulafehérvári határozatok végrehajtása szerepel. Maniu Gyula és a párt többi vezetői többször is kijelentették, hogy a párt végleg szakít eddigi módszerével és új alapokra fekteti a kormánybuktató kampány taktikáját.

Az új taktikai eszközökről a különböző sajtóorgániumokban sokféle kombináció került szóba, a pártvezetés azonban minden erre vonatkozó felvilágosítást elzárkózott és így voltaképpen ma sem áll tisztán, hogy a nemzeti parasztpárt milyen új fegyverekre gondolt a szerinte föltétlenül továbbfolytatandó kampányban.

A párt elnöksége tegnap Bukarestben értekezletet tartott. Ezt az értekezletet a fentebb említett okokból nagy érdeklődés előzte meg az összes politikai körökben és azt várták, hogy ez az értekezlet fogja közzétenni a párt új taktikáját. Az értekezlet azonban a nyilvánosság számára nem hozott különösebb szenzációt és az értekezletről kiadott kommunikéből csak az derül ki, hogy a párt a harc további folytatását határozta el és hétfőre összehívták a párt végrehajtó bizottságának plenáris ülését, amely hivatalos lesz dönteni a Gyulafehérváron hozott határozatok végrehajtásáról.

Az elnökség tegnapi üléséről egyébként a párt hivatalos irodája az alábbi hivatalos kiműnikét adta ki:

„A nemzeti parasztpárt elnöksége a párt Bukarestben tartózkodó parlamenti tagjaival együtt ma Maniu Gyula elnöklése alatt ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a kormány megbuktatására

irányuló kampányt a Gyulafehérvári gyűlésen elfogadott határozatok szellemében tovább folytatják. Elhatározta az értekezlet azt is, hogy május 28-án, hétfőn, összehívják a párt végrehajtó bizottságának plenáris ülését, amely hivatalos lesz véglegesen megállapítani az akcióprogramot és megtenni az összes szükséges intézkedéseket mindama politikai üldözés jellegű aktusokkal szemben, amelyek a kormány a gyulafehérvári határozatok után fogalmozott.

Ugyanezen az ülésen megbeszéltek az őszi ülésszak küszöbén és a budapesti irredenta tüntetések során előállt poli-

tikai és morális helyzetét Romániának, amelyekkel szemben a kormánynak sem képessége, sem tekintélye nincs megvédeni az ország vitális érdekeit és méltóságát.

Az elnökség megállapította, hogy azok a megalázó és az ország szempontjából káros körülmények és feltételek, melyek között a kölcsönről tárgyalnak, még sokkal inkább felhatalmazzák a nemzeti parasztpártot arra, hogy szabadlábra vegyék a jelenlegi kormánynak jogát és illetékeségét arra, hogy a kölcsönt megkösse és ennek következtében tovább folytassa politikai tevékenységét.

Nem helyezik szabadlábra a letartóztatott újságírókat

Tarant, a *Dimineata* és *Adeverul* munkatársának letartóztatása ügyében tudvalegőleg felelősséget nyújtottak be a semmitőszékhez, amelyben kérték, hogy a hadbírószék intézkedését mint olyant, amely alkotmányellenes hatálytalanítsa. A felelősséget Bukarest legkifutóbb jogászai szerkesztették meg és alapja az alkotmánytörvény volt, amely határozatlan kimondja, hogy sajtóvétségekben előzetes letartóztatásnak helye nincsen. Az ügyvédek é több neves politikus azon az állásponton voltak, hogy az alkotmánynak ez az intézkedése még ott is érvényes, ahol ostromállapotot rendelt el a kormány.

Nagy érdeklődés előzte meg a semmitőszék teljes tanácsának tegnapi ülését, amelyen ebben a kérdésben kellett dönteni. A semmitőszék elutasította a felfolyamodást. Kimondta, hogy a polgári bíróság nem avatkozik bele a katonai hatóságok intézkedéseibe ott, ahol ostromállapot van.

Tarant és társai tehát továbbra is fogva maradnak a hadbírószék mindaddig, amíg a katonai tanács nem ítéli őket felettük.

Ezzel kapcsolatosan írjuk meg bukaresti jelentés alapján, hogy három ottani sajtószervezet tegnap együttes ülést tartott Pamfil Seicaru, a „Cuvantul” főszerkesztőjének elnöklése alatt. Határozati javaslatot fogadtak el, amelyben tiltakoznak a cenzura és az újságírók törvénytelen letartóztatása ellen. A három újságírószervezet elnökei a határozati javaslatot át fogják nyújtani a regénstancsának és kérik fogják, hogy a kormány sajtóellenes intézkedéseit a regénstancs szüntesse be. Állandó bizottságot választottak a mozgalom irányítására, amelybe Gongopolt, a „Cuvantul”, Seicaru, a „Curentul”, Socort, az „Adeverul” főszerkesztőjét és ezenkívül Cecropidot, az „Universul” munkatársát, Faguret, Ciuranut és Bradsteanut küldték ki.

Nem hallgatják meg a védelem tanuit a moszkvai mérnökök perében

Megkezdődött a nagy bünpör tárgyalása. Az ötvenhárom vádlott sorsa megpecsételtnek látszik

Moszkva, május 26. A német és orosz mérnökök bünpörének tárgyalását óriási érdeklődés kíséri. Most már nem kételkedik benne senki, hogy az ötvenhárom vádlottra halál vár. A szovjetországi perrendtartás szerint a tulajdonképeni tárgyalás előtt kell eldönteni, hogy a védelem tanúi közül kiket hallgat meg a bíróság. A bíróság elhatározta, hogy egyetlen védőtanút, a védelem egyetlen szakértőjét nem hallgatja meg, a védelem írásbeli bizonyítékait nem fogadja el.

Disinszky tanár, az elnök és a két munkásbíró szinte minden tanácskozás nélkül az államügyész elutasító indítványát hirdették ki, mint végzést.

Az ötvenkét vádlott mögött egy egész század feltűzött szuronyv katonáit a tárgyalóteremben. Az ötvenháromadik elmebeteg lett a vizsgálati fogságban. Védője kérte elmeállapotának megvizsgálását. A bíróság ezt Krylenko javaslatára elutasította.

Az United Press moszkvai munkatársának információi szerint el fogják

rendelni a zárt tárgyalást, mielőtt a vádlottaknak a francia és lengyel kormányokkal való összeköttetésére kerül a sor.

A hallgatóság között van Brokdorff-Rantzau gróf német követ, a követség számos tagjával. A lengyelek részéről Zalievszky követségi titkár jelent meg. A diplomáciai kar általában erősen van képviselve. A külügyi népbiztoságnak egy hivatalos megfigyelője vesz részt a tárgyaláson. Az orosz vádlottak védői között egy nő is van: Kolenko asszony.

A tulajdonképeni tárgyalás a végtelen hosszú vádirat felolvasásával kezdődik.

A németek védői: Worms, Atzeo és Dolmotovsky, nem sok reménységgel néznek az ítélet elé. Érdekes, hogy a tárgyalásra naponta más és más 1300 főnyi munkáshallgatóságot vonultatnak fel és a tárgyalás végéig mintegy negyvenötezer munkás fogja a tárgyalás egyes részleteit hallgatni.

Ki árulta be Kun Bélát a bécsi rendőrségnek?

Bécs, május 26. Kun Béla, a volt magyar tanácsköztársaság megteremtője és szellemi vezetője már negyedik hete foglya a bécsi Landesgerichtnek és már bizonyos, hogy a bécsi államügyészség csak titolt visszatérés és hamis név használata címén kívánja Kun Béla megbüntetését, amit majd az eltöltött vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vesznek és Kun Bélát ismételtelen ki fogják utasítani örökre az osztrák köztársaság területéről.

Kun Béla letartóztatásának kulisszatitkai végtelen érdekesekek. Moszkva az Európában működő sok ezer agitátornak lihetetlen összegeket bocsát rendelkezésükre »forradalmosítás« címén. Minden országban, vagy maga a bolsevik párt, vagy ahol ilyen nem működhetik legálisan, egyes személyek diszponálnak ezek felett a kincsek felett és miután az ilyen célra elköltött pénzek fölötti ellenőrzés ugyszólván lehetetlen, a hivatalos apparátussal szemben, amely a moszkvai kincseket kezeli, a legtöbb helyen erős ellenzéki mozgalom alakul ki, hogy legalább egy időre más is kerüljön ilyen pozícióba, amely bizony nem megvetendő »jövendelmét« jelent.

A magyarországi kommunisták pártja a magyar tanácsköztársaság összeomlása után hivatalosan Bécsben működött és ennek vezetői a nemrég elhunyt Landler Ernő és Lukács György voltak. Landler kezezte a Moszkva által időközönként küldött pénzeket, a többi többek között lapot is adtak ki. (Uj Március.)

Landler halála után ugyszólván vezető nélkül maradt a bécsi magyarországi kommunisták pártja és Kun Béla a harmadik internacionálé megbízásából jött Bécsbe, hogy megfelelő és megbízható vezetőt szerezzen a

pártnak és az elhunyt Landler Jenő örökét betöltse. Kun Béla — amint ismeretes — letartóztatása előtt már több mint két hete Bécsben tartózkodott. Azért tartott Kun Béla bécsi tartózkodása ilyen szokatlan hosszú ideig, mert a bécsi magyar bolsevikokkal képtelen volt meggyezni a vezető és főképpen a Moszkvából jövő pénzek kezelőjéről illetőleg. Minden vezér magának követelte a pénzek feletti diszpozíciót, mert egyik sem bízott a másikban.

A leghangosabb követelő Klein Sándor, egy újpesti származású volt vasutas volt, aki Kun Bélának egyik legbizalmasabb embere volt. Klein Sándor együtt jött vissza Moszkvából Kun Bélával 1918 novemberében Magyarországra és az akkor megalakult bolsevik párt elnöke lett, később az újpesti forradalmi kormánytanács teli hatalmu megbízottja. Klein Sándort Kun Béla a magyarországi kommunizmus összeomlása után magával vitte együtt voltak Bécs mellett internálva és együtt mentek vissza Moszkvába is. Sőt Klein Sándor, Kun Béla mellett 1922-ben résztvevő a Wrangel tábornok elleni döntő harcokban is a krími félszigeten. Kun Béla ezután 1923-ban Klein Sándort Bécsbe küldte »ellenőrizni« Landleréket. Itt azonban aránylag kevés arany jutott Klein kezébe.

Landler — és ez a valóság — nem volt korrumpált. De korrumpálódott Klein Sándor, aki már esztendő óta besugója lett a bécsi rendőrségnek. Két helyről huzta ez a mézesszájú világmegváltó a fizetést. Moszkvától mint »agitátor« és a rendőrségtől mint besugó. Mikor Kun Béla nem volt hajlandó semmi szin alatt Klein Sándorra bízni Moszkva kincseit — besugó, hogy Kun Béla Bécsben van. Így jutott Kun Béla rendőrkézre.

EAU DE COLOGNE • PARFUM
FLEUR DE TABAC

A bolsevik sajtó úgy akarja ezt a végtelenül csunya és förtelmes ügyet elintézni, hogy Klein Sándorra ráfogja, hogy — szociáldemokrata volt. Ez igaz. De csak addig, amíg 1917-ben

Moszkvában el nem végezte a legmagasabb bolsevik agitátor-iskolát. Azután tesztel-lelékekkel bolsevik lett. Most pedig áruló. Mert a könnyen keresett pénz korrumpálta.

„Én albán vagyok, és meghalok azért, aki velem jót tesz“ mondta Eftimiu és egy skatulya bonbont küldött Jorgának

A Cleopatra miatt éles konfliktus tört ki Jorga és Eftimiu között Nichifor Crainic furcsa megállapításai Jorgáról

(Bucuresti-Bukarest, május 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt volt a bukaresti Nemzeti Színházban Jorga professor Cleopatra című színdarabjának bemutató előadása. Erőteljes darabról Jorga már jóelőre megállapította egy nyilatkozatában, hogy nem akar semmi újat sem mondani és nincs a darabnak semmi tendenciája, néhány dramatizált fejezet az ókorból... ez az egész darab. Az egyik román lap munkatársa a bemutató előadás előtt felkereste Jorgát és több kérdés között megkérdezte a tudós professzortól, hogy vajon ismeri-e Shaw Bernát, híres Cleopatra és Cézár című darabját. Jorga erre a kérdésre egyenesen szenzációs feleletet adott:

— Nem vagyok kíváncsi örült emberek színdarabjaira...

— És nehogy az újságíró félreértse, ezt az egyenes választ, még hozzá tette Jorga:

— Én a magam részéről igyekszem a késő aggkoromig megőrizni a szellemi frissességemet.

A bemutató előadás után, a román lapok Jorgának ezt az igyekezetét egy pillanatra sem vonták kétségbe, megállapították, hogy a darab írója egy univerzális tehetséggel bíró történész, aki ha nem ismeri teljesen a színdarabítás felfogás technikáját, de az öt hosszú felvonást úgy tudta megírni, hogy az sohasem válik unalmassá, élénk színes képekben elvenedik meg előttünk az antik világ néhány érdekes fejezete. A román sajtóban csupán egyetlen lap volt mely meglehetősen éles hangon bírálta meg Jorga Cleopatráját és e kritika írója Eftimiu volt.

A bemutató előadás után, az egyik bukaresti színházi lap munkatársa felkereste Jorgát.

Az első kérdés, amit az újságíró Jorgához intézett a következő volt:

— Milyen emóciói voltak a bemutató előadás estőjén?

— Nekem csak akkor vannak emócióim — válaszolt Jorga — ha a gyermekim vagy a feleségem betegnek.

— A bemutató előadás alatt, a közönség hiába tapsolt. Ön professor ur nem jelent meg a lámpák előtt.

— Nem... mert ezt nagyon közönséges és Eftimiu-szerűnek talalom...

Az újságíró most a bemutatóról írott kritikákra tereli a szót. Jorga erre a kérdésre, a tőle megszokott őszinteséggel a következőket feleli:

— Én egy ember életében a legjobban utálok a haládatlanságot. Világeletemben mint a kolerától úgy őrizkedtem a könnyűfajsúlyu emberektől. Sohasem kértem senkitől, hogy a munkásságomat méltányosan ítélje meg... Hogyan ítéljem meg annak az embernek az állásfoglalását a darabommal szemben, aki belévedt a színikritikusok közé és ahelyett hogy a darabomat kritizálja, csupán arról beszél, hogy más darabokban hogyan változhatnak a színésznők és időjóstással foglalkozik a kritikájában. Sohasem becsültem Eftimiut, mint színházi embert valami sokra, azonban teljesen levett a lábamról, olyan szeretetreméltó volt — egy skatulya bonbont küldött nekem Eftimiu ur — és a gyerekkori sürgétségeim engedve és nem is olyan régen tettem neki egy néhány szolgálót. Elég ha megemlítem, hogy a többek között Eftimiu sürgétségeim nem tudtam ellenállani. Beszéltem Tache Jonescuval, hogy ne mozdítsa el Eftimiut a Nemzeti Színház igazgatói állásából. Mert én tényleg nem tekintem a Nemzeti Színház igazgatói állását politikai megbízatásnak akinek szintén távoznia kell, ha a kormány változik. Arra kértem a boldogult Tache Jonescut, hogy érvénytelenítsen egy már kibocsátott rendeletet, úgyhogy Eftimiu továbbra is megmaradjon a Nemzeti Színház igazgatójának.

Még jól emlékszem arra, hogy abban a kocsiban, amely bennünket a minisz-

URANIA
mozgó

Nagy sikeres folytatja

A rézbőrűek kihalása

Richard Dix Monopol Panamea

Hely: Boldogság szigete. Főszerepben Milton Sills és Betty Bronson

SELECT Fekete Vénusz
MOZGO Josephine Baker

Közkezdésre még vetíti a

Jón Adolph Menjou legújabb filmje Széke-o vagy barna?

HARISNYA

Kötött áru különlegességek. Kabát, mellény, angol pulover legjobban és legolcsóbban csak

Blatt-

nál, — Cluj, Főter 13.

- Irányárak:
- Női melírt harisnya — lei 35
  - Női mouslin harisnya — lei 67
  - Női cerna fátjol harisnya — lei 97
  - Női selyem harisnya — lei 87
- Vidéki rendeléseket utárvét mellett portómentesen szállítok.

érezte a legmat...
tor-iskolát. Az...
bolsevikj lett...
ert a könnyen...
pálta.

ghalok
mondta
onbont

Jorga és
állapításai

r vannak emő...
— ha a gyerek...
betegek.
s alatt, a közö...
rofesszor ur nag...
t.

magyon közö...
ek találom...
bemutatóról írt...
Jorga erre a kő...
őszinteséggel s

ben a legjobb...
ot. Világéletem...
gy őrizkedtem...
ektől. Sohasem...
munkásságomat...
Hogyan itél...
bernek az állás...
al szemben, ak...
közé és ahelyett...
fizálja, csupán...
darabokban ho...
finésznők és id...
kritikájában...
miut, mint szin...
ra, azonban tel...
olyan szerete...
atulya bonbon...
ur — és a gya...
gedve és nem is...
egynéhány szol...
nitem, hogy a...
rgetéseinek nem...
eszéltem Tache...
zditsa el Eftimi...
gatói állásából...
kintem a Nem...
llását politikai...
szintén távoznia...
tozik. Arra kér...
Jonescut, hogy...
már kibocsájtó...
miu továbbra is...
Nemzeti Színház

ra, hogy abban...
ünkét a minisz-

ausz
ker

Hétfőn folytatja a marosvásárhelyi törvényszék a Mittelmann-ügy két főszerelője bünperében a tárgyalást

Tizenöt új tanut vonultat fel a védelem Mittelmann mentőtanuinak igazolására. Tisztázri akarják a felismert Móré János kicsempészett levelének eltűnési körülményeit

(Cluj-Kolozsvár, május 26. Az Új Kelet tud.) Május 28-án, hétfőn tartja meg a folytatódó tárgyalást a marosvásárhelyi törvényszék Szalay Zsigmond székelyvjai éjjeliőr és Kovács Ferenc székelyvjai lakos bünperében, amely tudvalevőleg igen érdekes mellékhatása a Mittelmann-ügynek. A két vádlott, mint ismeretes, a Mittelmann József érdekében megindított perújítás során

eskü alatt mentővallomást tett, de külső presszióra ezt a vallomást később visszavonta

és ezért az ügyészség hamis eskü és hamis tanúzás címén vád alá helyezte őket. Az ügyben május 2-ikán volt az első tárgyalás, amelyről az Új Kelet részletesen beszámolt. Ezen a tárgyaláson dr. Giurgiu János kolozsvári ügyvéd, Kovács Ferenc védője új tanuk kihallgatását kérte a törvényszéktől, amely helyt adott a védelem előterjesztésének és ezért halasztotta el a főtárgyalás folytatását május 28-ikára.

A hétfői tárgyalásra 15 tanu kapott idézést, köztük Puchlapek Gyula és Iconar Simon, a kolozsvári állambiztonsági vezérfelügyelőség csoportvezetői, akik 1924 decemberében az Új Kelet munkatársával együtt másfél hétig nyomoztak Kohn Sámuel békésmadarasi terménykereskedő meggyilkolásának ügyében

és a kihallgatott tanuk vallomásából megállapították, hogy azt a bárdot, amelyet a bíróság a legfontosabb bizonyítéknak vett Mittelmann József bünösségének megállapításánál, három-négy nappal a vácmányi Hollós-tetőn történt gyilkosság után vitték ki arra a helyre, ahol megtalálták és hogy a bárdot Mittelmannék udvaráról lopták el, amiben Szalai Zsigmondnak, Balog Lázár székelyvjai földművesnek és Hajdu Áron székelyvjai csendőrmesternek volt a része.

Ugyancsak ki fogják hallgatni a május 28-iki tárgyaláson Bucur János volt marosvásárhelyi fogházigazgatót, aki tudvalevőleg jelenleg maga is a marosvásárhelyi ügyészség foglya.

Bucur fogházigazgatói hivataloskodása idején történt, hogy Móré János cigányt és több társát egy más gyilkossági ügyből kifolyólag letartóztatták és beszállították a fogházba. Amikor a gyilkossággal vádolt cigányokat betelepítették a fogház udvarára, az éppen rendes napi sétájukat végző rabok között Mittelmann József is ott volt és felismerte Móré Jánosban az egyik támadót, aki Kohn Dávidot leütötte. Móré is észrevette, hogy felismerték és az egyik rab úján levelet akart kicsempészni a fogházból. A levélben Móré arra figyelmeztette feleségét, hogy fogadjon egy jó ügyvédet, mert Mittelmann felismerte és tagadjon körömszakadtáig, mert ő is tagadni fog, azonkívül pedig dugja el a pénzt és ne hogy valamilyen bűnjelt találjanak nála. Bucur fogházigazgató ezt a levelet elfogta és részletes jelentés kíséretében Popovici vezetőügyésznek adta át.

A levél és a jelentés, amely döntő bizonyítékul szolgálhatott volna perújítás esetén Mittelmann ártatlansága mellett, időközben titokzatos módon eltűnt a per aktái közül.

Nem sokkal a levél elkobzása után a marosvásárhelyi fogházban amolyan palotaforradalom tört ki Bucur ellen. A börtönőrök el voltak keseredve Bucur szigorúsága miatt, amelyet velük szemben ép úgy alkalmazott, mint a rabokkal szemben. Az igazgatónak volt egy Anghel-

es nevű írónka, aki állítólag maga szerelt volna fogházigazgató lenni és ezért főnöke ellen bujtogatta a börtönőröket. Az akció eredményeképpen Bucur ellen névtelen feljelentés érkezett, amely szerint az igazgató eladta a fogház tulajdonát képező borjút és az érte kapott 3000 lejt saját céljaira használta fel. Szigorú vizsgálat indult meg ebben az ügyben, amelyben

a vád négy börtönőr és négy gyilkosság miatt elítélt rab vallomásra támaszkodott.

A törvényszék hat és félhónapi elzárásra ítélte Bucurt és ezt az ítéletet egy a tábla, mint a semmitűzők jóváhagyta. Bucur azonban, akit mindenki kiváló képzettségű és abszolút intakt embernek ismert, dr. Giurgiu János útján perújítással élt. Az ő vallomása igen fontos lesz a hétfői tárgyaláson.

Érdekes, hogy ugyanerre a napra tüzte ki a nagyváradi törvényszék a főtárgyalást dr. Giurgiu János rágalmazási peré-

ben, amelyet Filipescu Richárd kolozsvári törvényszéki bíró indított ellene. Mint emlékeztet, a hírhedt Schultze-Mischna jewesky-per tárgyalásán dr. Giurgiu figyelmeztette a törvényszék elnökét, hogy Filipescu bíró a tárgyalás alatt újságot olvas és szundikál. A bíró ezért rágalmazási pert indított Giurgiu ellen. Tekintettel arra, hogy dr. Giurgiu ebben az ügyben újabb tanuk kihallgatását kérte, azonkívül pedig igazolta, hogy május 28-ikán Marosvásárhelyen kell megjelennie a Mittelmann-ügy tárgyalásán, kérte a rágalmazási per elhalasztását. A nagyváradi törvényszék ma táviratilag értesítette dr. Giurgiu Jánost, hogy ügyében

a főtárgyalást július 9-ikére halasztotta el és így a beidézett tanuoknak nem kell hétfőn Nagyváradra utazniuk.

Kuriózumnak megemlítjük, hogy a nagyváradi tárgyaláson dr. Giurgiu János védelmét dr. Simona György, Reinitz Jakab védője fogja ellátni.

CORSO Asszisi Szt. Ferenc
filmszínház
Jegyek elővételben megválthatók. Telefon 3-88. — Mon. Imperator

Bernhardt Kohn dr Kolozsváron

(Cluj-Kolozsvár, május 26. Az Új Kelet tud.) Kolozsvár zsidóságának vasárnap illusztris vendégei lesznek Dr. Bernhard Kahn, a világlégiókban is kimagasló szociálpolitikus látogat ide felesége társaságában, hogy személyesen győződjön meg arról a jóléti munkáról, a mit Erdély zsidósága a Joint hathatós támogatása mellett végez a háboru befejezése óta az árvák és özvegyek és a gazdasági krízisek során válságos helyzetbe került zsidó kiscsiszenciák érdekében.

Dr. Bernhard Kahn neve a zsidó szociálpolitika terén valóságos fogalom. A háboru után, különösen Európa keleti részein, a zsidóság olyan katasztrófális helyzetbe jutott, ami a zsidó nép viszonylagos történetében is példa nélkül való volt. Az amerikai zsidóság, amely alig félévszázados letelepülése óta nagy politikai és gazdasági befolyásra tett szert az újvilágban, megalakította a Jointot majd a Foundationt nevű jóléti alakulatot azzal a céllal, hogy a megnyomorított kelet-európai zsidóság helyzetét feljavaltsa.

Ennek a történeti nagyszabású, igaz zsidó szívet és lelket igénylő munkának irányítására sikerült megnyernie dr. Bernhard Kahn akinek neve már akkor ismert volt az egész világ zsidósága előtt. Már akkor husz éves szociálpolitikai mult állott Bernhard Kahn mögött aki mint a „Hilfsverein der Deutschen Juden” nevű német zsidó jóléti intézmény igazgatója, egészen új szervezési módszerekkel a segélyezés ügyét mint szociálpolitikai problémát kezelte a zsidóság testületével és az egyes zsidó adakozókkal szemben. Páratlan munkaterejű egyéniség, tele új ötlettel és koncepcióval, akinek nagy meleg szívéből legendákat mesélnek. Néhány héttel ezelőtt jött Romániába, hogy a Jointnak az országban működő gazdasági jóléti intézményeit megtekintse és ez az ut valóságos diadalt volt. Kisenyeben és Jasiban, Bukarestben és Csernovitzban, ahol megfordult, nemcsak a segélyezésre szoruló testületek reprezentánsai zárandokolnak hozzá, hanem a meg-

jelentését mindenütt zsidó népi ügynek tekintették: hitközségek, egyesületek iskolák, küldöttségek keresték fel, hogy hódoljanak a nagy zsidó szív és a kitaratlan munkálkodó közéleti férfiú előtt.

Dr. Kahn vasárnap déli 12 óra 6 perkor érkezik meg Bukarestből felesége társaságában a kolozsvári pályaudvarra. Az illusztris vendégeket a pályaudvaron az Arvagondozó képviselőtábla küldöttség fogja várni. A tulajdonképeni fogadtatás azonban déli félgy óraker fog lezajlani az Arvagondozó tanácstermében (Str. Paris 36.). Ezen a fogadtatáson részt fognak venni a kolozsvári zsidóság összes testületeinek reprezentánsai: a hitközségek zsidó Négyesület, az iskolák és minden zsidó kulturális és jótékony egyesülete. A program szerint, a recepció után dr. Kahnék, az Arvagondozó elnökönek, dr. Kertész Jenőnek lesznek vendégei. Délután 4 óraker az Arvagondozó üléstermében a Jointhoz tartozó kishitelbankok és ipari üzemek reprezentánsainak értekezlete lesz, amelyen dr. Kahn is részt fog venni. Itt fognak referálni az egyes kolozsvári és vidéki küldöttek a Jointhoz tartozó kishitelbankok és ipari üzemek helyzetéről. A vendégek tisztelőtára este bankett lesz.

Hétfőn dr. Bernhard Kahn végiglátogatja az Arvagondozó intézményeket, a tanoncokházt, a tricotázsműhelyt, délután pedig Iklódra utazik, az ottani iparos jesiva megtekintésére.

BUZIAS
Muschong
gyógyfürdője
sós, vasas, szénsavas forrásvizekkel. — Biztos gyógyhatás értelemszerűen, szívbántalmakkal, női betegségekkel. —
Megnyílt május 15.
Allami tisztviselők az elő- és utóidényben a fürdőknél 30%, kedvezményt élveznek. Fürdőidény október 1-ig. Felvilágosítással szolgál a Fürdőigazgatóság Buzias (Románia)

Friedler-féle GAMMA hajszér
a hajhullás, kopaszodás, korpásodás tökéletes gyógyszere.

A hajhullás legtöbb esetben a fejbőr korpásodására vezethető vissza, mely viszont abban felel meggyőzően, hogy a felhám elszarusodása hiányos. A felhám, mely ilyenkor finom pikkelyszerű alakban leválik, eldugaszolja a haj tüszőjébe nyúló faggyumirigy kivetető csövét, mely rövidesen a haj elsorvadására illetve kihullására vezet.

A GAMMA hajszér hatása abban rejlik, hogy különleges összetételénél fogva lehetővé teszi a hajfaggyu feloldását és elősegíti a felhám elszarusodását. Orvosilag kipróbálva és ajánlva. A GAMMA kapható minden gyógyszerárban és drogueriában. 1/2 literes üveg ára 240 lei. 1/4 literes üveg ára 160 lei. Használati utasítás mellékelve.

VEZÉRKÉPVISELET:
KOZSNYAY GYÓGYSZERTÁR,
ARAD, Piața Avram Iancu.

Megnyílt! Reg. Ferdinand 3. szám alatt a legmodernebb kézimunka és rövidárú üzt
„GOBELIN”
Festett előhozott kézimunkák, hozzávalók, harisnyák, keztük nagy választékban a legolcsóbb árak mellett

Benes a cseh-orsz viszonyról tárgyal Berlinben a vezető politikussal

Berlin, május 26. A lapok szerint politikai körökben már kezd érdekessé válni Benes cseh külügyminiszter hosszas tartózkodása és meg-megújuló tárgyalásai német vezetőpolitikussal. Általános jellegű kérdéseken kívül különösen a cseh-orsz viszonyra vonatkozó tárgyalásokat tartják feltűnőnek. Benes ugyanis hajlandó lenne a legtöbb kedvezmény kölcsönös nyújtása alapján kereskedelmi szerződést kötni a szovjetekkel, de még mindig megtagadja a szovjet jogi elismerését. A cseh külügyminisz-

ter több vezetőpolitikust megkérdezett a Népszövetség elé most kerülő problémák felől s tárgyalta az európai biztonság kérdéséről. Pénzügyi téren a békebeli mar-kaadóságok likvidálását szorította volna keresztül vinni, melyekből megfelelő hányadot, mint Ausztriából alakult utódállamnak, Csehszlovákiának is vállalnia kellett. Mint látható, mind olyan problémák, melyeknek jelentősége egyáltalán nem kicsinyelhető. Hogy Benes milyen eredményekkel távozik a német fővárosból, azt nem lehet tudni.

Az elítelt elzászi autonomisták szabadrábrahelyezése érdekében nagyarányú akció indult meg Franciaországban

MÜNSTER, május 26. Az elítelt elzászi autonomisták érdekében tegnap a keleti francia vármegyék vezető személyiségeinek aláírásai mellett huszezer aláírással ellátott kérvényt küldtek a francia kormányhoz, melyben kérik, hogy a bíróság ítéletét kormányintézkedéssel tegyék jóvá és az elítélteknek adják vissza a szabadságukat.

PÁRIS, május 26. Walter elzászi képviselő kérvényt adott be a kamarához, amnesztiát kérve a kolmári elítelt autonomistáknak.

Ha a görög ellenzéki pártok elismerik a köztársaságot, úgy Venizelosz hajlandó elhagyni Görögországot

Koncentrációs kormány, vagy új választások

Athén, május 26. Tegnap este Konduniotis, Venizelosz és Metaxas megbeszélést tartottak. Az értekezlet után utóbbi felkereste Tsaldarist és közölte vele, hogy Venizelosz kollaborációs kormányt ajánlott fel, azzal a feltétellel, hogy a monarchista néppárt elismeri a jelenlegi rendszert Tsaldaris visszautasította ezt a feltételt és így Venizelosz ma hivatalosan megbízást nyer pártkormány alakítására.

A liberális párt tegnap esti ülésén Venizelosz kifejtette, miért tér vissza a politikai életbe. Vállalja a felelősséget a válságért, mert nem maradhatott közömbös társa jövője iránt. A liberális párt az egyetlen, amelynek hatalmas szervezete képes meghusítani a monarchisták

próbálkozásait és a diktatura fenyegetését. Venizelosz megismételte felhívását az ellenzékhez, hogy lépjenek be a köztársasági koalíciós kormányába és ismerjék el nyíltan a köztársasági rendszert. Ebben az esetben nemcsak visszavonul pártja vezetésétől, hanem el is hagyja az országot, hogy idegen földön haljon meg. Amennyiben koncentrációs kormány alakítására irányuló törekvései nem valósulnának meg, úgy új választásokat fog tartani és reméli, hogy az ország bizalma mellé lesz és megerősíti.

Athén, május 26. A görög parlamenti bizottság hozzájárult ahhoz, hogy Pangalost 225.000 drachma kaució ellenében szabadrábra helyezték.

Két magasrangú vármegyei tisztviselő a dévai törvényszék előtt

A törvényszék felmentette a politikai hajszaniatt bűnvádi eljárás alá került tisztviselőket

(Déva, május 26. Az Új Kelet tudósítójától.) Még a múlt év augusztusában nagy feltűnést keltett Déván, hogy az akkori s most is hivatalban lévő prefektus Danil Trajan vármegyei első főjegyzőt és Lupsan Paramont vármegyei másodjegyzőt minden kihallgatás és fegyelmi eljárás nélkül felfüggesztette. Hogy a két tisztviselő milyen vétséget követett el, enki se tudta, de mindenki bizonyosra vette, hogy nemzetipárti érzelmeik miatt politikai hajszá indult ellenük.

Ez a fellelvés később be is bizonyosodott. A fegyelmi eljárás kikerülésével ugyanis bűnvádi eljárást indítottak ellenük. Danil azzal vádolták, hogy egy Neteu Petru körjegyző jelöltől 10.000 lej fogadott el azért, hogy azt körjegyzővé kineveztesse, Lupsan Paramont pedig azzal, hogy Martinesd község és Brad város városi tanácsának megalakulása ügyében hivatalos hatalmával isszaált és közokirat hamisítást követett el. Martinesd községi tanácsnak vá-

lasztását ugyanis megfélembzték, a minisztérium jóváhagyta, a fellebbezést tehát elutasította. Lupsan azonban új választást rendelt el. Beigazolást nyert azonban, hogy a referátát dr. Campian akkori prefektus beleegyezésével és jóváhagyásával készítette el. Brad város ügyében pedig a következőt követte el: Brad város tanácsát dr. Campian akkori prefektus foszlatta. A foszlatást a volt tanács polgármestere megfélembzte. Az akta felszereletlenül Lupsanhoz került,

aki nem intézte el, mert a hatalmas irateso mők között a magában álló iv papiros elkallódott és annyi munkája volt, hogy ezt a csekélységet nem is vehette észre. T. i. ekkor Lupsan az akkor beteg fekvő dr. Maniu Aurel főjegyző munkáját is végezte. Később az akta elkérült s Lupsan Candra subprefektus hozzájárulásával olyan elintézetést adott a fellebbezésnek, hogy az elintézetést nyert, az új tanács választása ellen beadott fellebbezés elutasításával. A vád mindenképen

Leibeváltás porcellánra Kedvező kurzus

6 szem. karlsbadi ebédliő	850
6 szem. karlsbadi teáskészl.	290
1 pár karlsbadi teás csésze	20
Metszett vizes pohár	5
Metszett boros pohár	4
Metszett likörös pohár	3

FISCHER

üvegüzlet - Cluj

FENTI ÁRAK PÁR NAPIG

szándékosságot igyekezett volna megállapítani az akta késői elintézésében, azonban a bíróság más alapra helyezkedett.

A főtárgyalást május 22 és 23-án tartották meg Lascar Spoiala elnökletével. A vádat Ghiteanu Constantin főügyész, a védelmet pedig dr. Pop Jusztin volt szenátor, ügyvéd látta el. A törvényszék nem látta a vádatkat beigazoltnak s így mindkét vádlottat felmentette. Danilnál nem nyert beigazolást, hogy 10.000 lej kapott és követelt volna, azonban ha ea beigazolást nyert volna, még úgy sem volna bűnös, mert egyáltalán nem állott hatáskörében a jegyzői kinevezetés, mivel azokat a vármegyei kinevezési és előléptetési albizottság végzi. Lupsannál pedig a terhére rótt bűnselekmények nem merítik ki a vádbeh bűnselekmények büntetőjogi fogalmát. Neteut és unokaöccsét, aki azt állította, hogy hasonló célból 20.000 lej ajánlott fel Danil-

nak s akiket dr. Pop Justin javaslatára a dévai törvényszék aktív megvesztegetés vétségéért szintén vád alá helyezte, szintén felmentette. Ez már Danil felmentésének a következménye volt.

Hogy az egész eljárásnak mennyire politikai ize volt, mutatja az is, hogy a két ügyet, amely különben teljesen külön és önálló, egy a prefektúra, valamint a vizsgálóbíró és az ügyészség is mindig egy iratesomóban kezelte és hogy a két Neteu szinte az utolsó pillanatig nem mint vádlottak, hanem mint tanúk szerepeltek. Különben az eljárás a fegyelmi bizottság előtt tovább folyik ellenük. Kíváncsian várjuk az eredményt de azt hisszük, hogy a bírósági felmentés ítélet után a fegyelmi bizottságnak sem lesz más döntése s talán visszakerül ismét a megyéhez e két kiváló közigazgatási tisztviselő, akiknek egyetlen bűnük talán csak az, hogy nemzeti parasztpártiak.

Potomáron árverezik el adóba a késedelmes kereskedők árukészleteit

A kereskedők birói becslést és a hitelezők megkérdezését követelik a kényszerárverések-nél. Kolozsváron nem vezetik be a városi értékvédelmet

(Cluj-Kolozsvár, május 26. Az Új Kelet tud.) Az Új Kelet részletesen foglalkozott a városi tanács állandó válságállapotának azzal a határozatával mely szerint a tanács csak úgy lépteti életbe az ad valorem illetéket, ha a városi telepadoók jövedelme nem fedezi a város költségvetésének deficitjét.

Az ad valorem illeték ügyében most újabb fordulat állott be. Tegnap este Tuflil Richárd helyettes polgármester elnöklte alatt ülés volt a Sfatul Negustoresc helviségében, amelyen Tuflil bejelentette hogy a városi tanács végleg elvetette az ad valorem illeték rendszerének bevezetését, mert a telepadoók befolyó összegek teljesen fedezni fogják a város költségvetésének deficitjét. A jelenlevő kereskedők egyébként határozati javaslatban szögezték le, hogy az ad valorem illeték bevezetése sérelmes lett volna a kereskedőkre.

Ezután a kényszerárverések ügyére került a sor. Tuflil elnök előadta, hogy a nehéz pénzügyi viszonyok következtében több kereskedő kénytelen volt haladékat kérni az állami adók kifizetésére, azonban ezt a haladékat a pénzügyvizsgálatosok csak a legkritikább esetekben volt hajlandó megadni. Ennek következményeképpen több keres-

dőnek árukészletét zár alá helyezték, sőt a pénzügyvizsgálatosok legtöbb esetben kényszerárveréseket fogamatosított. Ezek az árverések nemcsak erkölcsi esilek, de anyagilag is nagyon érzékenyen érintették a kereskedőket és különösen ezek hitelezőit. A kényszerárverések alkalmáról ugyanis legtöbb szőr az áru értékének alig tíz százalékát lehetett elérni s így az elárverezett kereskedők nem voltak abban a helyzetben, hogy fizetési kötelezettségeiknek eleget tegyenek. Tuflil elnök nyelve ilyen esetről emlékezett meg, amelyek közül különösen jellemző a Kappel-Balkányi rövidárkereskedés esete A cég többszáz ezer L értékű árniá ugyanis a pénzügyvizsgálatosok 40 ezer lejért árúította ki.

A Sfatul Negustoresc tegnapi ülésén elismerte, hogy a pénzügyvizsgálatosok törvényesen járt el, de ennek ellenére elhatározta, hogy delegációt küld a törvényszéki elnökhöz, akit arra kér, hogy a jövőben hasonló esetekben nevezzen ki egy szakértőt, aki fellebbezheti a záraká helyezett és elárverezett árut. A delegáció egyébként arra is fogja kérni a törvényszéki elnököt, hogy a kényszerárverések megtartása előtt elsősorban az illető cég hitelezőit értesítse hivatalból.

Mos
szegy
barco
berto
szenv
össze
melye
fasciz
a dia
Ha
ban m
láza é
meny
szeret
tulont
natra.
valóia
Fök
—
minde
boru
béke
Har
a hősi
a küf
ditni.

rani!
mint
egoke
a Haza
Nem
pata
kotorá
tott m
ra? D
Mi ma
oltalm
ásunk
Sofia
nem ké
rest: 6
küzd s
Amil
már ig
lius 19
— A
vizmus
is lesz.

Erély
zó kor
mében
vány,
farkas
zsinatja
— A
mai ké
szesz
mert t
mit ho
az igaz
talnatl
vér né
az ideá

A gy
I-ét hi
Mussol
üzen n
Ezek
meglell
netét é

ora-
CI
Dus
szer
ez
e zla
Sze
Sze
Sze

Hirdes

Mussolini az újságíró

Most jelentek meg Mussolininek összegyűjtött hírlapi cikkei »Újságírói harcok« címen. Ebben a könyvben Alberto Malatesto legjellemzőbb, legszenvetélyesebb vitáit gyűjtötte össze a mai olasz kormányelnöknek, melyet ő a fegyverszünetől kezdve a faszizmus voltaképeni megteremtéséig, a diadalmas római bevonulásig írt.

Ha elolvassuk ezt a könyvet, valóban meglepődünk, hogy a Duce minden láza és szenvedelmessége ellenére is mennyire tárgyilagos. Kifejezéseiben szereti a lángoló színeket, de sohasem túloztul szónoki, legföljebb egy pillanatra, hogy megvilágítsa mondani valóját.

Főképp a bolsevizmus ellen harcol: — Miután — írja — ördögi módon minden áldott nap sztrájkoltatok a háború ellen, most sztrájkolni akartok a béke ellen is.

Haragja akkor lép tetőpontra, mikor a hősi halottakról ír, akiknek áldozatát a kulárok saját javukra akarják fordítani.

— A halottakat nem szabad fölsozani! Ez egy szent hatalom, magas, mint valami gigászi piramis, mely az egoket veri. Ők nem egy párté, hanem a Hazáé.

Nem halljátok, hogy a sakálók csapata már csontok között turkál, ott kotorász a földben, melyet véretek itartott meg, ráköp csodálatos áldozatokra? De ne felejtetek dicső szellemek... Mi megvédelmezzük benneteket. Megöltöztetjük, ha lövészárkokat is kell ásniuk tereinken és városunk uccáin.

Sohasem torpan vissza a harctól, de nem kér érte sem pénzt, sem elismerést: ő — amint írja — újságíró, aki küzd a fűtől a többire.

Amikor a bolsevizmus veszedőme már igazán fonyogott, Mussolini a július 19-i zavarok idején így kiált:

— A nép ereje ellenszegül a bolsevizmusnak, ha mindjárt polgárháború is lesz.

Érelves szavakkal támadt a tétovázó kormány ellen, mely bolond félelmében a szövetségeseknek »egy hitvány, remegő Olaszországot« mutat, a farkasok, rókák és sakálók párizsi zsinatján.

— Azt hiszi, hogy ezáltal majd irgalmas köldül s azt hiszi, hogy mert összezsugorodik, mert kicsinyíti magát, mert térdel, fejezhajt, majd kap valamit, holott éppen ennek az ellenkezője az igaz. Olaszország elpetyhüdik. Tartalmatlaná válik. Önmagára köp. Kövér nép lettünk. Ma már a »pocak« az ideál.

A gyöngé kormány 1922-ben a május 1-ét hivatalos ünnepnek ismeri el. Mussolini ekkor emelt hangon hadat üzen minden sztrájkoknak.

Ezekben a cikkekből, mint magban, megjelhetjük a faszizmus egész történetét és hőlcseletét.

Brilliánsait

legjobban

H. Fenyő

óra- és ékszer-üzletében szerzi be Cluj, Piata Unirii 23.

Dus órákat a legmodernebb óra, ékszer és dísz tárgyakban, valamint ezüst és berndorf alpakka-ékszert evőszékhez nagy választék.

Szólta kiszolgálásért a cég régi jó hírneve teljes garanciát nyújt.

Hirdessen az „Uj Kelet“-ben

Pünkösöd után megalakul Németországban a nagy koalíció kormánya

Berlin, május 26. A birodalmi kormány, főleg Hindenburg közarszági elnök intervenciójára elhatározta hogy csak pünkösöd után adja be lemondását. A szociálisták Braun Ottó a jelenlegi porosz belügyminisztert szeretnék megnyerni a kancellári méltóságra, aki

azonban betegségére való hivatkozással húzódzik a kormányalakítástól. Amennyiben Braun Ottó nem vállalná a kormányalakítást, úgy a szociálisták Müller Herman, volt kancellárt szemelték ki kancellárnak, akivel a nagykoalíció

alapján fogják megalakítani a kormányt. Érdekes megemlítenie, hogy az új német képviselők között két hivatásos pilóta is van akik közül az egyik Shackenberg mérnök, a Junkers-művek dessau gyáranak konstruktőre.

Olaszországban az a hír terjedt el, hogy Nobile tábornok elveszett a sarkvidéken

Az éssaki sark vidékén nagy szelek dülnek, amelyek lehetetlenné teszik segélyexpedíció kiküldését

Kingsbay, május 26. Ejjel két óráig semmiféle újabb jelentés nem érkezett az északi sarkra elhúult Nobile tábornokról, illetőleg Italia nevű léghajjáról. Tegnap még érkezett jelentés a léghajjáról, melyben a tábornok közli, hogy az északi sarkon bizonyos vegetációs élet nyomait vette észre. Az északi sark vidékén nagy szelek dülnek, miért is elhatá-

rozták, hogy a Citta di Milanoval segélyexpedíciót küldenek az Italia után. Reménytelennek látszik azonban, hogy a hajó boldogulhatna a jégtömegekkel.

Milanóban a Nobeli tábornok sorsáról rémhírek terjedtek mivel tegnap este óta semmilyen pozitív értesítés nem érkezett hollétéről. Az országban nagy az aggodalom s attól tartanak, hogy az orkán

elsodorja a léghajót. Kiszámították, hogy a léghajón lévő benzinkészlet már csak egy napra elegendő. A léghajón Nobile tábornokon kívül három hajóstiszt, egy mérnök, egy tanár, egy norvég meteorológus és kilenc főnyi legénység tartózkodik. A többiek a Citta di Milanon maradtak.

Háromévi börtönre ítélték, mert 30 lej adósságért szivenszurta a barátját

Tovább akart mulatni, azért volt sürgős szüksége a közös keresetből származó harminc lejre

(Cluj-Kolozsvár, május 26. Az Uj Kelet tud.) Megrendítő kimenetelű szivesszteri paraszterekedés epilógusa zajlott le ma délelőtt a kolozsvári törvényszék Manolu tanácsa előtt.

Az elsőrangú vádlott Török Gyurka István szándékos emberölés súlyos vádjával megterhelten állott a törvényszék előtt. Testvérei Török Gyurka Márton és Török Gyurka Ferenc, mint büntársai kerültek a vádlottak padjára.

A vádirat szerint, a vádlottak az elmúlt szivesszter éjszakáján együtt mulattak Török Zsiga házában, majd éjfél tájban felkerekedtek s duhajkodva vonultak végig Kiskapus uccáin.

Időközben észbe jutott Török Gyurka Istvánnak, hogy Miklós Káplár Márton még a karácsonyi kántálások jövedelméből adósa maradt 30 lejjel. Mindhármán elindultak tehát Káplár Márton megkeresésére, hogy elkérjék tőle a 30 lejt, amellyel folytatni akarták a mulatozást.

Hosszas keresés után megtudták, hogy Káplár Márton, Abraham István házában mulat. Elmentek tehát Abraham háza elé, bezörgöttek az ablakon és kihatázták Káplár Mártont. Ahogy kilette lábát az uccára, üflegelni kezdtek s követelték, hogy azonnal fizesse ki az adósságát. Ehelyett azonban Káplár segítségért kiáltott, mire Abrahaméktől botokkal felszerelve kirohantak a többi mulatozó legények is és a három Török fiúra vetették magukat. Márton és Ferenc ijedtükben megfutamodtak, csak István tartott ki a dulakodásban, de

amikor látta, hogy a tulajdonos nem képes ellenállni, bicskát rántott s azt tövig Miklós Káplár szívébe mártotta.

A szerencsétlen legény szívében a késsel, felhördült, pár lépést hátrátántorodott, majd holtan esett össze. Amikor ezt megállták barátai, rávetettek magukat a gyilkosra, aki a rázúduló botütésektől elvesztve eszméletét, maradt a helyszínen.

A halottat beszállították a közeli hába, de az előhívott orvos csak a beállott halált konstátálhatta. A gyilkos legényt édesanyja találta meg, de alig ért vele haza, már megjelentek a csendőrök akik vasraverse a kolozsári ügyészségre szállították.

A mai tárgyaláson a védelmet dr. Dumca Jenő képviselte, aki arra hivatkozott, hogy védenie jogos önvédelemből követte el az emberölést és ezért felmentését kérelme. Boca ügyész előre megfontolt szándékos emberölés miatt emelt vádat Török Gyula István ellen, testvéreinek pedig, mint büntársaknak, való elítélését kérte.

Az áldozat hozzátartozóit képviselő dr.

Persigan 150 ezer lej kártérítést igényelt. A bíróság rövid tanácskozása után, Manoliu elnök kihirdette az ítéletet, amely szerint

Török Gyurka Istvánt a törvényszék a Btk. 281. szakasza alapján erős jelmeztelenség következtében szándékosan elkövetett emberölés miatt 3 évi börtönre ítélte.

Török Gyurka Mártont a törvényszék könnyű testi sérülés címen egy hónapi fegyházra ítélte, a harmadik vádlottat felmentette a vád és következményei alól. A törvényszék végül utasította a panaszost, hogy kártérítési igényét polgári uton érvényesítse.

Az ítélet ellen mindkét fél felebbezett.

Egy angol folyóirat szerint Rothermere akciója Angliában nem talál visszhangra

Rothermere lord nyílt levelet intézett az „Echo de Paris“ főszerkesztőjéhez, melyben megindokolja politikai akcióit

Páris, május 26. Rothermere lord levelet írt az Echo de Paris főszerkesztőjéhez, amely a párisi lap mai számában teljes tartalommal leközölte. Rothermere a levélben kifejti, hogy

semmi köze nincs a versaillesi szerződéshez. A versaillesi szerződés pontos határokat állapított meg,

hogy a megállapított határok módosíthatók, amennyiben utólag bebizonyulnának bizonyos igazságtalanságok.

Rothermere levele további részében kifejti, hogy Magyarország ideális szövetségese lehetne Franciaországnak, amely szövetséget anélkül lehetne megkötöni, hogy Franciaország megszakítaná barátságos kapcsolatát a kisantant-államokkal. Kifejti még a levél, hogy amikor a franciák bevonultak a Ruhrvidékre, az angol közvéleményt egyedül ő buzdította a franciák támogatására. A német sajtó akkor azzal vádolta meg, hogy egy elbűvölt francia hölgy befolyásolta erre az állásfoglalásra.

Kijelenti Rothermere, hogy most,

a szerződés három Elzászt teremtett. Pertinax annakidején azzal vádolta meg. — írja Rothermere — hogy jelenleg egy hájos magyar hölgy befolyása alatt cselekszik.

— Szeetném — fejezi be levelét Rothermere — ha politikámat ilyen romantikus körülmények sugalmazzák, az igazság ezzel szemben az, hogy magatartásomat minden esetben a viszonyok és idők követelményeinek megfontolása irányította.

Ha a németek a francia-porosz háború után tíz évvel visszaadták volna Elzászt Franciaországnak, nem következett volna be a világháború.

London, május 26. A Nation című folyóirat lord Harmsworth magyarországi fogadtatásával kapcsolatban azt írja, hogy miután Magyarország komolyan veszi a Rothermere-akciót, kötelessége komolyan kijelenteni, hogy ez akció Angliában nem talál visszhangra és baráti szolgálatot tenne az Magyarországnak, aki felvilágosítaná, hogy a Rothermere-féle sajtónak nincs semmiféle befolyása Angliában.

— A japán kormány hozzájárul Kellog békeajánlatához. Tokióból jelentik: A japán kormány hozzájárult a Kellog-féle javaslathoz, mert az nem áll ellentétben a Népszövetség jogával és kötelességeivel.

1928 május 27.
ánra
850
1. 290
20
5
4
3
R
PIG
stín javaslatára
ív megvesztege
alá helyezték
már Danil fel
nye volt.
nak menyaira
a az is, hogy a
n teljesen külön
ra, valamint a
nyészség is min
zelve és hogy a
első pillanatig
em mint tanuk
z eljárás a fe
bb folyik elle
az eredmény
rosági fehréntő
zottságnak sem
visszakerül is
váló közigazg
k egyetlen hü
emzeti paraszt-

adó-
edők

telezők
verések-
városi

alá helyezték,
z legtöbb eset
z foganatos
nemcsak erköl
nyon érzéke
edőket és kü
A kényszer-
yanis legtöbb
alig tíz szá
zv az elárve
oltak abban a
kötelezettsé
Tuffli elnök
kezelt meg,
jellemző a
rukereskedés
értékű árnia
óság 40 ezer

egnapi ülésén
zügyigazgató-
te ennek elle
elegációt küld
akít arra kér.
esetekben ne
aki lefere
és elárvere
vébéként arra
széki elnököt.
k megtartása
cég hitelezőit

Arban, ujdonságokban
minőségben utolérhetetlen az
„IDEAL“ nőikalapszalmon
C. Reg. Ferd. 3.
terti és nőikalap formálások, alakítások, szalma
átvarrások 48 óra alatt a legújabb divat
szerint, gyári árban készülnek. **Eredeti
Banco és Panama modellek**

Különös lopás. Déváról jelentik:
Hátszegen a napokban különös betörés
történt. Dr. Attirescu Jeronim hátszegi
ügyvéd irodájába törtek be és onnan
mintegy 17.000 lej készpénzt vittek el.
A rendőrség élve a gyanúval, letartóztá-
tatta az ügyvéd irnokát, aki a vallatás
során be is vallotta, hogy ő akart ilyen
módon pénzhez jutni. A naiv irnok, aki
egészen fiatalember, az ablakot belül-
ről törte ki, hogy azt a látszatot keltsse,
mintha kívülről jöttek volna be ismer-
etlen tettesek. Lakásának pincéjében
a rendőrség már csak 10.000 lej talá-
lt, a többi elköltötte. A hatóságok
az eljárást megszüntették, mert az
ügyvéd nem kívánta megtévedt tiszt-
viselőjének megbüntetését.

Orvosi hír. Dr. Nasch Andre orvos
bécsi tanulmányútról visszatérve át-
vette dr. Láng H. rendelését és meg-
kezdte fogorvosi és sebészeti rendelé-
seit Désen, Str. Reg. Ferdinand No. 9.
(Bethlen Gábor-u.)

Egy bányász halála. Déváról jelen-
tik: Csuborka Petru gherghci illető-
ségi, 53 éves bányamunkás a napok-
ban a lupényi Iona-bányában dolgo-
zott. Munkaközben egy nagyobb
széntömb ráesett s amitől a bányász
belső sérüléseket szenvedett, úgyhogy
néhány óra múlva a lupényi kórház-
ban kiszendvedt. A vizsgálatot a bányá-
vezetősége megindította.

Negyedfélmilliárd utas használta
a londoni közlekedési eszközöket. Lon-
donból jelentik: A statisztikai hivatal
legújabb kimutatása szerint a London
városában levő közlekedési eszközöket
a múlt év folyamán negyedfélmilliárd
utas használta

Fotofilm
Filmstarokat
keresünk! —
Azonnal és
juttatásosan
készítünk
rövidfilmeket
és filmeket.
Önön próbafelvétel a „Fotofilm“ irodá-
ban, Str. Reg. Maria 6/8. Telefon 8-26.

Kigyulladt és lezuhant a német
légi Hansa egyik repülőgépe. Düsseldorf-
ból jelentik: A német légi Hansa
egyik repülőgépe, mely ma reggel
felszállt, hogy Dortmundba, majd pe-
dig Frankfurtba repüljön, Rademor-
walde mellett kigyulladt és lezuhant.
A gép vezetője és két utasa szénm-
égett. A harmadik utas súlyosan meg-
sebesült. A szerencsétlenség oka eddig
még ismeretlen.

Németgyártmányu
gyermekocsi
különlegességek

Oicsó árak **Tartós árak**

PHOENIX
1928. évi modelljei
kizárólagosan a
„Hercules“
áruházban
Cluj, Calea Reg. Ferd. 12.

Képes
árjegyzék
díjtalanul

Figyeljen
a címre

Kedvező
fizetési
feltételek

Viszonteladónak nagy árkedvezmény.

Orvosi hír. Dr. Reich Izidor bel-
gyógyász rendelését szív- és vér-
edény betegek részére újból meg-
kezdte Buziás fürdőben. Rendelőjét az
eddig Strada Avram, Iancu 20 szám
alól áthelyezte ugyanezen ucca 22
szám alatti Schauss Villába.

Szenzációs eredmények! Aki az új
osztálysorsjáték számos óriási nyere-
mények egyikét meg akarja nyeni,
küldje még ma rendelését Fritz Dörge-
bankház Wien, I/C. Kärntner Strasse
43., hol az összes megbízásokat épp
oly pontosan, mint diszkrétan intézik
el.

Megérkeztek
100 lejes órák
„AUR“ ékszerüzlet
Cluj, Piața Unirii 29. szám

Benzint ittak a rettentő szomjúság
miatt. Párisból jelentik: Az arabiai An-
nam-kórházba egy sofőrt és egy au-
tószerelőt hoztak be, akik egészen kül-
lönös módon betegedtek meg súlyosan.
A sofőr egy kiránduló társaságot vitt
magával egy bagdadi autófuvarozási-
vállalat kocsiján. A társaság Bagdad-
ból a pusztán keresztül Beiruthba akart
utazni. Körülbelül tízórai utazás után
a sofőrön erős álomosság vett erőt és
ezért a volánt mellé a mechanikus ültet-
tette le. A mechanikus egy utkeresz-
tezésnél eltévedtette az utirányt és
erre csak körülbelül nyolcórai ut után
jött rá. Ekkor már sötét éjszaka volt és
a mechanikus, hogy megtalálja a helyes
utat, a társaságot az utón hagyva a sof-
őrrel együtt maga indult gyalog a he-
lyes ut megkeresésére. A keresés azon-
ban hiába való volt és a két ember is-
mét visszatért az autóhoz. A kiránduló
társaság tagjai ekkor sajtát felélték-
ükre gyalog indultak el, míg a sofőr
és a mechanikus az autón maradtak.
Amikor aztán még a harmadik napon
sem érkezett meg a társaság Beiruthba,
a beirutai utazási iroda főnöke, akit a
társaság odaérkezéséről előre értesít-
tett, repülőgépet küldött ki, egy ki-
ránduló társaság, mint az autó és az
autó mellett maradt sofőrnek és me-
chanikusnak felkutatására. A repülőgép
hamarosan megtalálta a kirándulókat,
akiknek élelmiszereket és három hordó
vizet dobott le. Negyednapra Annam
közeliében azután két eszméletlen em-
berre bukkantak, akikről hamarosan
kijött, hogy az autó sofőreje és mecha-
nikusa. Ezeket rögtön az annami kór-
házba szállították, akik, amikor maguk-
hoz tértek, elmesélték kalandos utjuk
történetét. Elmondották azt is, hogy a
sivatagban való eltévedésük idején
rettenetes szomjúság gyötörte őket és
hogy el ne pusztuljanak, a magukkal
hozott két liter benzint itták meg. A
benzínívó sofőrnek és mechanikusnak
állapota súlyos, de nem életveszélyes.

SPORT

Ma kezdődik az amszterdami futball-olimpiász

Az amszterdami olimpiász futball-
mérkőzései, amelyek érdekességét erősen
redukálta az a körülmény, hogy a kö-
zépeurópai proficsapatok nem indulhat-
nak, ma délután kezdődnek meg. A ver-
seny favoritja a négy év előtti világbaj-
nok Uruguay csapata, amelynek pozí-
cióját a kontinens államai közül Spa-
nyolország, Olaszország, Németország és
Svájc kísérik megintatni.

Az olimpiász első fordulójának mér-
kőzései a következők: Ma május 27-én:
Portugália—Chile és Spanyolország—
Esztország. Holnap 28-án: Svájc—Né-
metország, Egyiptom—Törökország, Bel-
gium—Luxemburg. Május 29-én: Olasz-
ország—Franciaország, Portugália Chile
győztese—Jugoszlávia, Argentína—Egye-
sült Államok. Május 30-án: Esztország
Spanyolország győztese—Mexikó, Hol-
landia—Uruguay.

A PÜNKÖSDI PROGRAM

A pünkösdi programot az országban
eddig mindig a nemzetközi attrakciók
jellemzték. A nehéz gazdasági viszonyok
azonban lassankint a labdarúgósportra
is csak rányomták bélyegüket, amely
körülmény azután párosulva több más-
sal megihusította az egyesületek nagy-
ratörő terveit. Így Erdélyben csupán
Temesváron rendeznek nemzetközi mér-
kőzést, de ez is rendkívül csekély jelen-
tőségű lesz.

Kolozsváron a futball terén erős szür-
keség jellemzi az ünnepi műsort, de
kárpótolnak ezért bennünket a többi
sportágak, amelyek ezuttal ugyancsak
kitesznek magukért és tényleg megszer-
zik a közönség számára az ünnepi sport-
élményt. Ezek közül első helyen kell
megemlítenünk a Haggibbor tenisz-
versenyét és a KKASE boxversenyét,
amelynek keretében Temesvár kiváló
boxolói mutatkoznak be a kolozsvári
közönségnek. A versenyt hétfőn este
nyolc órai kezdettel az unitárius kollé-
giumban rendezik meg.

Futballesemény csak vasárnap lesz
Kolozsváron, amikor is az ünnep dacára
két erősen szürke bajnoki mérkőzés kerül
előtérbe. Szürkének főként azért ne-
vezhetők, mert a favoritok előrelátható
fölénye jegyében kerülnek lebonyolításra
és úgy az Universitatea—RMS, mint a
Romania—KMSC mérkőzéseken a lista-
vezetők ellenfelei minden gondjukat
arra fogják fordítani, hogy a várható
gólzáport elkerüljék.

A bajnoki mérkőzéseknél sokkal ér-
dekesebbnek ígérkezik a CFR pálya
programja, ahol a NAC csapata vendég-
szerepel a házigazdák ellen. NAC váradi
bajnokság második helyén végzett és a
Törekvés valamint a TAC ellen behizo-
nyította tudását.

Mindenki rendel most sorsjegyet
az új osztálysorsjátékra
az értéket óra díjért és mintavért ven-
dés mint mindenki kezdett használni!

FRITZ DÖRGE
WIEN I. C. Körner-Strasse 43.
50.000 nyertes
több mint 250.000.000 Lel!

Egyetlen egy sorsjegyet
18 millió Lel is nyerhető!

Összes sorsjeggyárak:
1/10 = 800 Lel 1/20 = 400 Lel 1/50 = 200 Lel

Nem kell előre fizetni!
Elegendő egy leveles 51p pontos
címet.

Fülszöveg titkosítással
Prospektus, katalógus, kézikönyv, minden
részletekért írtalommal és portmentesen.

Az összes sorsjegyek fele nyer.
Nincs illeték, általában semmi levonás!

Temesváron az ünnepi attrakciót szin-
tén „házilag“ állítják elő és ismét az
örökrivális TAC—Kinizsi mérkőzés ke-
rül az érdeklődés középpontjába. A
multkori harátságos találkozót, amelyet
alig tudott 5:4 arányban a bajnok meg-
nyerni az eső alposan elmosta, úgyhogy
a bevétel mindössze 22.000 lej volt. A két
egyesület vezetősége kihasználva azt a
körülményt, hogy ez a meccs Temesvá-
ron mindig nagy attrakció, most akarja
a multkori hibát korrigálni. A Temesvári
MTE csapata nemzetközi mérkőzéssel
kedveskedik közönségének, amennyiben
a nagybecsereki Radnicky SG és a
Kadima csapata: a Hajduk vesz részt a
körmérkőzésen.

Aradon az AAC rendezi meg immár
negyedszer jubiláris serlegkörmérkőzé-
sét. Eddig kétszer a TAC, egyszer az
AAC győztek.

Marosvásárhelyen a KAC vendégsze-
repl az MMTE és az MSE ellen.

A külföldön Budapesten van jelenté-
keny esemény: vasárnap: Hungaria—
Sabaria Magyar Kupa mérkőzés, azon-
kívül Slavia—Ferencváros, hétfőn pedig
Hungaria—Slavia és Blackburn Rovers
—Ferencváros.

Szenzációsan ígérkezik a Haggibbor
teniszversenye. Szenzációsan ígérkezik
a Haggibbor sportklub teniszversenye.
Már az összes vidéki nevezők bejutottak
s csupán az időjárás mostoha volta miatt
nem lehetett eddig egyetlen számot sem
lebonyolítani. Félő, hogy rossz idő esetén
a versenyek kedd-szerdáig is elhúzódnak.
Amennyiben újabb eső nem lesz, úgy a
versenyek vasárnap és hétfő reggel 8
órától a sötétség álltáig szakadatlanul
folynak. A verseny titkos favoritjai az
oradeaiak, akik teljes gárdájukkal je-
lentek meg, azonban könnyen meglepe-
tések is előfordulhatnak.

Hirdessen az Uj Keletben

Firestone

autókerek minden kívána-
lomnak megfelelnek, ami a
tartósságot, sima menetet ké-
nyelmet illeti.

Ezt a legnagyobb sikereket bizonyítják.
Kapható minden autóanyagkereskedésben.

Közgazdaság

Milliószállításokra irtak ki árlejtést a közintézmények

(Bucuresti-Bukarest, május 26. Az Uj Kelet tud.) Hosszu szünet után az egyes minisztériumok és közhalóságok ismét megkezdtek szükségleteik beszerzését és egymásután jelennek meg a különböző hivatalos árlejtési hirdetések. A fontosabb árlejtések a következők:

A csendőrség

részére szükséges felszerelési anyagok árlejtése már a mai napon megkezdődött, de csak az előirányzott anyagok egy részére. Május 30-án délelőtt feltizkor a hadtestparancsnokság épületében (Bukarest, Calea Dorobantilor 39.) árlejtés lesz három ezer kenyérszák szállítására, május 28-án pedig ugyanott 5000 méter lenvászton szállítására tartanak árlejtést melyeken csakis törvényszékieleg bejegyzett gyárak és cégek vehetnek részt.

A postavezérgazgatóság

gazdasági hivatala június 5-én tíz vagon nyersvasra, június 6-án automobillakat részekre, június 9-én kábelekre és szigetelőokra, június 14-én villamos akkumulátorokhoz szükséges üvegterítők szállítására

A kereskedelem helyzetének javulását igéri Mrazek miniszter. Tegnap délelőtt tartották meg a kereskedelmi és iparkamarák országos szövetségének rendes évi közgyűlést, amelyen többek között Mrazek kereskedelemügyi miniszter és G. Assan államtitkár is megjelent. Cerkez Stefan elnöki megnyitóját után az ipar nevében G. Deleanu, a kereskedelem nevében pedig V. Antonescu és P. Niculescu-Ritz szólaltak fel. A sérelmek felsorolására adott válaszában Mrazek miniszter részletesen vázolta a kormány gazdasági politikájának gondolatmenetét majd biztosította a közgyűlést, hogy a lej stabilizálásával és az új behozatali vámtarifával a kereskedelmi helyzete lényegesen meg fog javulni és az egész gazdasági élet fokozatosan vissza fog térni a normális kerékvágásba. Egyébként bejelenti a spekulatív törvény közeli módosítását.

Elhalasztották a fővárosi kölcsönt. Megírta az Uj Kelet hogy Bukarest székesfővárosi tanácsa 3 millió font kölcsön folyósítására kapott ajánlatot a londoni Hambro és Erlanger bankháztól háromévi lejára. A kölcsön körül nagy vihar volt a tanács egyes frakciói között és az ellenpártnak sikerült megakadályozni a kölcsön perfektuálását. Az állandó bizottság tegnapi ülésén Costinescu polgármester be is jelentette, hogy Bratiannu Vintila az eléje terjesztett kölcsönfeltételeket elfogadhatónak találta ugyan, de mégis intervenált, hogy a kölcsönt halasszák el, nehogy prejudikáljon a nagy állami kölcsönnek. Costi-

tant árlejtést valamennyit délelőtt 11 órai kezdettel.

A közegészségügyi minisztérium

május 28-án délelőtt 10 órakor 247 vagon tűzfára tart ismételt árlejtést, minthogy az előző árlejtés eredményét megsemmisítették.

Az állami nyomda

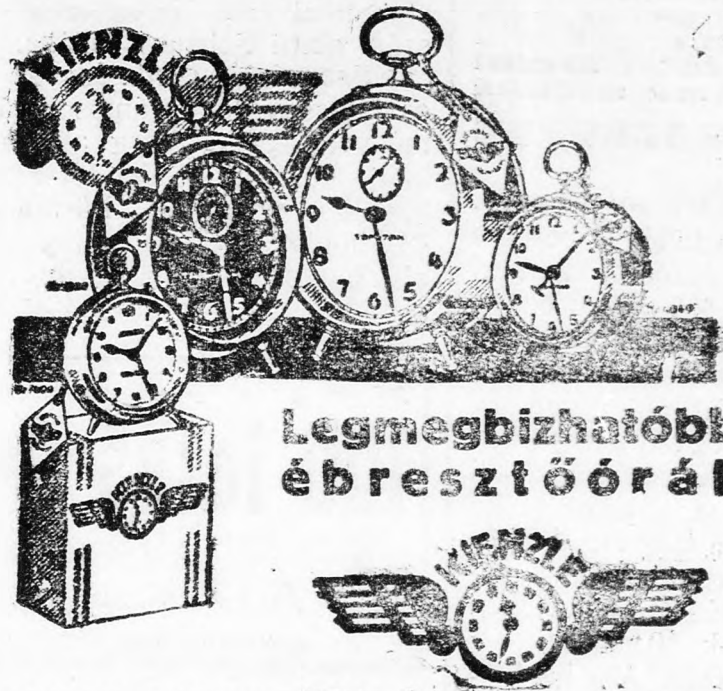
nagy árverésre készül, amelyet május 30-án fognak megtartani a Monitorul Oficial helyiségében. Ez alkalommal eladásra kerül mintegy 17000 kiló regisztrálpapír, körülbelül 16000 kiló makulátúra, 18000 kiló más hulladékpapír, 1500 kiló ócska cinklemez, 500 kiló ócska csomagolóvas, 2500 egyéb ócskavas, 1500 kiló ócskaréz, 3000 használt villanykörte és két használt mérleg.

A közmunkaügyi minisztérium

május 30-án árlejtés útján kiadja a Beszerce és Budák község közötti betonhid újrajáratási munkálatait. Az árlejtést délelőtt 11 órakor a beszercei vármegyeházán fogják megtartani. Költségelőirányzat 3 millió 200.000 lej.

nescu polgármester sajnálatát fejezte ki afelől hogy ezt a kedvező feltételű kölcsönalkalmat kénytelen elszalasztani, ugyanekkor közölte azonban, hogy a Gandolfi olasz bankcég részéről újabb ajánlatot kapott a főváros 200 millió olasz lírára. Ez a kölcsön hosszulejárata lenne és 90-es kibocsájtási árfolyam mellett 6 százalékos kamatozású volna. Egy német konzorcium 2 millió 600 ezer angol fontra tett kölcsönajánlatot ugyan csak 90-es kibocsájtási árfolyamon, de 7 és fél százalékos kamatozás mellett.

Megszigorítják a határmenti pénzváltók ellenőrzését. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium körrendeletben értesítette a vámhivatalokat, hogy számos panasz érkezik a határmenti pénzváltók ellen, amely szerint az idegen pénznek eladásánál és beváltásánál igen sokszor lényegesen túllépik a hivatalosan megállapított napi árfolyamot. Ugyancsak tudomására jutott a minisztériumnak, hogy a határmenti pénzváltók tevékenységét nem ellenőrzik eléggé. Annak megakadályozására hogy a jövőben szabálytalan üzletek miatt panaszok jussanak az utasok, a miniszteri rendelet felszólítja a vámhivatalok főnökeit, hogy alaposan vizsgálják felül az autorizált pénzváltók tevékenységét és minden konkrét panaszt terjeszsenek fel a vámvezérgazgatóságnak, amely a működési engedély megvonásával fogja sújtani mindazokat a pénzváltókat, amelyek a legesélyesebb szabálytalanságokat is elkövetik.

Legmegbízhatóbb
ébresztőórák

A Nationala Ait. Biztosító Társaság közgyűlése. A Nationala Általános Biztosító Társaság, amely tudvalevőleg Románia legrégebb és legtekintélyesebb biztosító intézete, folyó hó 26-án tartja meg 45-ik rendes évi közgyűlést. Az intézet mérlege több mint 3 millió lej nyereséget mutat ki, dacára a tavalyi horribilis jég- és tűzkároknak, amelyeket az intézet szenvedett. Ez a körülmény Costinescu Emil vezér igazgatónak biztos kezekre valló szakemberi vezetésére vezethető vissza. Az előtűnk fekvő zárszámadás realitását bizonyítja az a tény, hogy az intézet ingatlanai mindössze 12.761.303,74 lejtel szerepelnek az intézet vagyontételei között, holott, mint tudjuk, az intézetnek Bucurestiben és Clujon a Str. Regina Maria 6. sz. alatt levő emeletes szökházain kívül, Bucurestiben még 6 háza van az intézetnek, azonkívül Braszóban, Sibiuiban, Jasiban, Brailában szintén vannak ingatlanai az intézetnek. Ez ingatlanok becslésünk szerint legálább is 80-100 millió vagyont képviselnek.

A „Steaua Româneli” román biztosító társaság f. év május 7-én tartotta meg Bukarestben évi rendes közgyűlést. Az előterjesztett zárszámadásból azt látjuk, hogy ezen intézet évről-évre a legszebb fejlődést mutatja fel. A „Steaua Româneli” az 1927. évben díjak, illetve és kamatok fejében 111 millió 200.000 lejtel vételezett be (22 millió 500.000 lejtel többet, mint 1926-ban) 298.000.000 lejtel összegű életbiztosítást perfektuálta, mellyel az 1927. év végén érvényben levő életbiztosítási állománya 603.000.000 lejtele emelkedett. A társaság az elmúlt évben kárkért 61.820.000 lejtel fizetett ki, 1921. évben történt alapítása óta kifizetett károk összege pedig 149.735.000 lejtele rug. A 10.000.000 alaptőkével együtt saját tartalékai immár 102.722.000 lejtel értek el. A múlt évre kimutatott nyereség 3.275.990 lejtel, melyből 17,5% osztalékot fizet a társaságnak az ország minden városában képviselői által állanak fenn, kolozsvári vezérgyűlése Str. Samuel Micu No. 1. (Rózsa-u.) alatt van.

A CLUJI
TACAMUL

ezüstárgyárban készült minden darab
évesköz és díszárgy ezen

gyárjellel van ellátva.

800-as finomság!

Gyártmányaink minden jobb ékszerüzletben megrendelhetők. — Vizonteladónak:

„TACAMUL”
Ezüstárgyár, Cluj,
Strada N. Iorga 11/A

Telefon 4-82. Sürgőnycim: „Tacamul”

Világírtú

**Hofherr-Schranz
Clayton-Shuttleworth**

cséplőgarnitúrák, nyersolaj-
lokomobilok, Wolfis-iraektor,
amerikai Birdsell és löherezéplők (Monitor és Purificator) és löherezéplők

eredeti gyári árban kapható rakláról
a gyári lerakotnál

BLAGA EMIL

R.-T.-nál, Cluj

Gummi-bélyegzőt

és nyomtatványt csakis nálam szerzetheti
be olcsón, szépen és gyorsan

EUGEN KATZ
Cluj, Str. Regina Maria 37. — Könyv-
nyomda és bélyegzőgyár,

**Victor X. Ray
corporation
CHICAGO**

Röntgen készülék — eredeti Coolidge
tubus, diathermia, quartz-lámpa, electro-
cardiograf s egyéb

**Radiológiai és elektroterapiai
készülékek vezérképviselője**

SANAX

orvosi és higiénikus készülékek
lerakata Bucuresti Str. Gh. Cantacuzino 2. Telefon 202-02 és 206-22.
Teljes kórházi, szanatóriumi és hőfürdő
berendezések, Elektroterapia-Hidroterapia
Mekanoterapia. — Egészségügyi felszerelések.
Melegítő és ventiláló készülékek.
Elsőrangú referenciák. — Ingyenes prospektusok és felvilágosítások.

Tüdőbetegnek kerjenek ismételt fizetett
Oláh Karoly plebánus által
fetalált csodahatású **Antiphtysin** állami-
lag engedélyezett tüdőbeteg elleni gyógy-
szerről. Fizetett hátkinet, díjmentesen küld
az egyedüli
Készítő: **OSVÁTH**
gyógyszertár — Targu-Mures

Hirdessen az Uj Keletben

Püspökgyógyfürdő

600 év óta használják eredménnyel 42° természetes meleg kén-s rádiumos hőforrásait reuma, köszvény, ischias, csonttörések és női betegségek ellen.

Ősfenyves, közvetlen a virágos park mellett, pormentes levegő, uszoda, sport-tér, villanyvilágítás, kényelmes vasút és autobusz közlekedés.

Elsőrangú konyha. Állandó zene. Curszalomban esténként társasösszejevetel. Julius 1-ig szoba előzetes rendelés nélkül is kapható. Szobáknál 20% engedmény június 15-ig. Rituális konyha.

Kérjen prospektust. Kérjen prospektust.

ered

S 100,0
az 54

S 50,00
a 792

S 40,0
az 55

S 30,
a 198

és a 9

S 10
a 620

és a

S 900
a 292

S 800
a 27

és még s

Málna

A legjo

Rogná

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Mo

Nyerési eredményeim :

S 100,000 = Lei 2 1/2 millió az 54524 sz. sorsjegyre
 S 50,000 = Lei 1 1/4 millió a 79202 sz. sorsjegyre
 S 40,000 = Lei 1 millió az 55074 sz. sorsjegyre
 S 30,000 = Lei 750,000 a 19845 sz. sorsjegyre és a 96952 sz. sorsjegyre
 S 10 000 = Lei 250,000 a 62025 sz. sorsjegyre és a 7682 sz. sorsjegyre
 S 9000 = Lei 225,000 a 29239 sz. sorsjegyre
 S 8000 = Lei 200,000 a 27029 sz. sorsjegyre
 és még számtalan nyeremény

**Friedmann szerencsése kolosszális !
 huszmillió lejt**

S 750,000 nyerhet egyetlen sorsjeggyel.
 A világ legkedvezőbb sorsjátéka.

100,000 sorsjegy, = 50,000 nyeremény
 Huzás (I. osztály)
1928 jun. 14. és 15.

Sorsjegyárak 1/4 1/2 3/4
 osztályonként S 8— S 16— S 32—
 (L. 200.—) (L. 400.—) (L. 300.—)

Rendeljen azonnal

Megrendelés vétele után az eredeti sorsjegy hivatalos játéktérrel együtt megérkezik. Kívánatra a sorsjegy depo-osztályomban megőriztetik. — Fizetés a sorsjegy kézhezvétele után.

Megrendelések a következő címre küldendők:
 Ludwig Friedmann, Wien I. Salzries 12/3 5

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleges levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Joghurt

(Bulgár aludttej) Kifüggetlen elvezeti cikk és anyagcsere szabályozó tejkészítmény. Készíthető szőlő az EGGER-féle Joghurt-Fermentből. Egger & Co vegyészeti gyár, Cluj

Napi 300-1500 lejt

kereshet mellékfoglalkozással. Érdeklődni „Danubia” Cluj, Reg. Ferdinand 62. 439

Cseresznye-

ebédit, faragott diófa hálósobát és egyéb butorokat bérbeadnám. Cím a kiadóban. 550

Különböző

modorn, nagy butorozott szoba előszobával és fűdőszobával egy vagy két személynek a centrumban kiadó. Cím a kiadóban.

Megnyit a kolozsi sósógy-fürdő.

Autobus indul Clujról 7:30, 11, 17:30, vissza 5, 9, 16 órákor. 547

Nagy szoba

fürdővel, előszobával, azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 548

Legújabb villany-

televételű kábel „Syrena” gramofon művészlemez 98 leírát kaphatok. Legújabb stágerék. Triskánál - Cluj

Jobb jövedelmező

vállalathoz társ kerestetik 300.000 lej. Bankgarancia is elegendő. Veszteség teljesen kizárva. Érdeklődés Lloyd Expresshez, Cluj, Strada Radu 9.

Bámgok

**Panamák
 Manillák**

Minden színben és kivitelben, dus választékban. Romániában a legolcsóbban árusít detailban és angroban

HECHT

**kalapüzem
 CLUJ**

C. Reg. Ferdinand 30. Strada Universităţii 3.

DEJ

Str. Nicolae Jorga 1.

Kunwald

Cluj, Str. Vlahuța (voit Bolyai-u.) 3. Telefon 1-47 szám

üvegesiszolda és tükörgyár. Tábla-üveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükörök újra foncsorozása

Francia levelezést vállalatok déli-érdekben. Ajánlatokat „Di Iome” jellegre a kiadó továbbít.

179 L. Halló 179 L. vidék!

A következő 7 tárgy asszonyok és leányok részére: 1 pár cipő valódi talppal; 1 pár cérna harisnya; 1 pár selyem harisnyatartó; 1 doboz puder; 1 üveg kölnivíz; 1 kis üveg parfüm; 1 tubus ajakprositó (kivétel nélkül külföldi áru). Szállítunk az egész országba utánvét mellett Postaköltség 21 lej. — Küldjön sürgősen rendelést a következő címre:

Oficiul Orientului

Strada Lascar Catargiu 16. — București, M.

Málnási Mária forrás természetes alkalikus sós gyógyviz.

A legjobb nyálkaoldó szer! Gyomorégést azonnal megszüntet. Kezelősség: BRAȘOV (Brassó). Főlerakat:

Rognár és Szántó Erd. Keresk. R. T. Cluj. Telefon: 3-32 és 72.

Molykár Mártonffy és tüzkár elleni megóvás a legbiztosabban Testvérek & Co cégnél (Cluj, Piata Unirii 20.) eszközölhető, ahol betörés ellen is biztosítva van

„NAȚIONALĂ” societate generală de asigurare în București.

Capital de acțiuni Lei 10.000.000.

CONVOCARE.

Consiliul de administrație are onoare a comunica d-lor acționari că conform art. 44 și 47 din statute, adunarea generală ordinară a acționarilor societății noastre se va ține în ziua de 26 Mai 1928, ora 12 din zi, în localul societății, str. Doamnei No. 12.

Ordinea zilei:
 1. Raportul consiliului de administrație asupra gestiunii anului 1927.
 2. Raportul censorilor.
 3. Aprobarea conturilor pe 1927 și descărcarea de dat consiliului de administrație și direcțiuni generale.

4. Intrebuintarea beneficiului exercițiului 1927.
 5. Alegerea membrilor în consiliul de administrație în locul celor ieșiți după vechime.
 6. Alegerea a trei censori și a trei censori supleanți.
 7. Retribuția censorilor.
 Pentru a fi admis la adunarea generală fiecare acționar trebuie să fie proprietar a cel puțin 10 acțiuni și să depună acțiunile cu 5 zile înainte de ziua adunării generale la casa centrală a societății, str. Doamnei Nr. 12, primind o adeverință care va servi totodată ca bilet de intrare la adunarea generală.

Consiliul de Administrație.

ACTIV Contul bilanțului general per 31 Decembrie 1927 PASIV

	RAMURILE		TOTAL		RAMURILE		TOTAL
	Elementare	Viața			Elementare	Viața	
Cassa în numerar	1.204.054	30.424	1.234.479	43	Capitulul ramurilor elementare .	6.000.000	6.000.000
„ „ „ la bănci	17.911.316	14.430.350	32.341.666	12	„ ramurei „Viața”	4.000.000	4.000.000
Efecte	5.266.610	12.359.056	17.625.666	50	Fondul de rezervă statutar	5.000.000	5.000.000
Imobile urbane ¹⁾	8.788.147	3.973.156	12.761.303	74	Dividende neridicate	802.219	802.219
Nude proprietăți	—	1.207.859	1.207.859	—	Tantieme	187.012	187.012
Creanțe ipotecare	2.355.671	21.312.510	23.668.181	73	Agenți	2.413.954	2.413.954
„ „ „ cu privilegiu	—	1.589.948	1.589.948	92	Societăți	9.552.119	9.552.119
Agenții	22.135.430	9.203.325	31.338.755	74	Diverși	44.043.201	44.043.201
Societăți	50.770.341	11.392.032	62.162.373	04	Prime pt. riscurile anului viitor	—	—
Diverși	31.741.109	29.323.252	61.064.362	13	Ramura incendiu 16.970.410,—	—	—
Bilete la ordin	972.361	—	972.361	—	„ transport 721.240,82	—	—
Tablize	275.983	—	275.983	78	„ accidente 5.990.231,54	23.681.882	23.681.882
Imprumuturi pe polițe de asigurare	—	5.044.186	5.044.286	10	„ „viața”	—	84.760.784
Cauțiuni	1.339.300	—	1.339.300	—	Despăgubiri în suspensie	—	—
„Națională” în cont curent cu	—	25.946.551	25.946.551	77	Ramura incendiu 9.416.209,—	—	—
„Centrală”	—	—	—	—	„ transport 719.340,33	—	—
Bonuri de prime pe anii viitori	267.799.462	—	267.799.462	—	„ accidente 1.803.522,—	—	—
					„ grădina 391.618,51	12.330.698	12.330.698
					„ „viața”	—	1.614.556
					Dobânzi raportate	95.200	306.976
					Fondul de retragere funcționeri	4.296.207	4.296.551
					Cauțiuni dela organele societății	1.339.300	1.339.300
					„Națională” în cont curent cu „Viața”	25.946.551	25.946.551
					Bonuri de premii pe anii viitori	267.799.462	267.799.462
					Report din 1926 92.545,21	—	—
					Beneficiu an. 1927 2.979.422,05	3.071.967	3.205.984
	410.559.787	135.812.753	546.372.540	81		410.559.787	546.372.540

București, 31 Decembrie 1927—20 Aprilie 1928.

Președintele consiliului de administrație, H. D. FULGA. Director general, E. E. COSTINESCU. Șefii contabilității generale, C. SANDULESCU.
 Examinat și verificat conform art. 37 din statutele societății și conform art. 187 din codul comercial și găsit în regulă.
 Censori: C. CIORANU, Dr. M. MINOVICI, A. D. PAULOPULO.

¹⁾ Cu înscririle ipotecare în favoarea onor. Ministerului Industrii și Comerțului pentru îndeplinirea prescripțiilor art. 147 modificat din codul comercial.

román biztosít-
 7-én tartotta
 andes közgyűlé-
 zárszámadásból
 intézet évről-
 st mutatja fel
 az 1927. évben
 tok fejében 111
 lezett be (22
 et, mint 1926.
 szegű életbizo-
 el az 1927. év
 életbiztosítási
 leire emelke-
 ttt ki, 1921. év-
 a kifizetett ká-
 735.000 leire
 kével együtt
 102.722.000 lej
 mutatott nyere-
 17,5% osztá-
 az ország min-
 lettel állanak
 ynöksége Str.
 Rózsa-u.) alatt

Ray
 tion
 GO
 deti Coolidge
 ámpa, electro-
 yéb

NOVA
 roterapii
 viselője

MAX
 készülékek
 Gh. Cantă-
 2 és 206-22.
 i és hófürdő
 -Hidroterapia
 gygyi felszere-
 készülékek.
 ingyenes pro-
 sítások.

reffi fizetel
 plébános által
 ktyán álla-
 elleni gyógy-
 entesen küla
 vát h
 gu - Mureș

Keletben

Az utolsó máglya

Irta Szabó Imre

12

Ekkor a menet bámuló kísérői és a szomszédos utcák kíváncsijai nagy csoportban vetődtek körül a vitatkozókat és a római polgárnak sokan igazat adtak. Még pápi emberek is.

— Mégis csak különös — szónokolt egy köhéscsélő, mellbeteg pap, kigyúlt vészrózsákkal a két arcfelén — hogy ezekben a nyugtalan időkben egyre csak szitják a nyugtalanságot.

Reverendája alól kihuzta kicsiny Bibliáját és fenthangon olvasta: »Valaki bünt cselekszik, a törvényt is megrontja, mert a bűn a törvénynek megrontatása.«

— Csakhogy ezek a mostani törvények — kiáltotta őket a magasba emelve egy jól öltözött polgár — ezek is bűnből fogantak. Ki hallott már anyvi erőszakoskodásról, mint ezekben a napokban?

— Feldúltak az ember otthonát és a legcsunya emberkutyákat szedték elő, hogy véresre marják a békés polgárokat! — harsogott egy követér, akire kicsiny felesége mint egy ürge ráugrott és piciny kezét rátapasztotta ura szájára.

— Mindig csak szónokolsz, mindig bajt csinálsz! Mi közöd a hatóságokhoz és a kormányhoz. Mi lojalis emberek vagyunk, — szölt igaztalanul a csoport felé — csak ez a nagy darab ember megrészegül, valányszor közönsége van!

Ez asszonyi aggodás volt csupán, hogy urának ne legyenek kelemetlenségei, de találomra jött a csoport ama tagjai számára, akik Napoleontól rettek. Megnyitotta a szívüket.

Egy öszes, gondozott ur, tekintélyes szakállal, lett gyorsan a szószóló.

— Ezek a kitünő hazafiak — gunyolódott — idekivánnak a szicíliai kalandort, ezt a kíméletlen brigantit, aki minden szent hagyományt letipor és királyokat kerget ki a hazájukból. Nem lehet tárgyalni vele, nem lehet alkudni, ahogy a zsványval sem lehet. És ezt akarják, ezt a sehonait!

A köztársaságiak nem hagyták annyiban. Viszszaváztak. Különösen egy öblőshangu, markos rakodómunkás:

— Kópok a hazafiságára — ordított. Nem a hazát szereti maga, hanem a házáit, a hajóit és a földjeit. Szereti szipolyozni az embereket, kik verejtékeznek magáért. Höl, jöjjön csak az a szicíliai kalandor, majd befit az magának! Ne féljen, nem kötetli fel, az gyöngve büntetés volna, hanem bedobja magát a gályamunkások mellé!

— Ugy van! Ugy van! — kiáltott öblős körúban néhány ember.

— Kóstolja ki egyszer a munkát! Épen eleget hizott a dolgozók vérén! — ugrott felje egy cserzettékölű, rongyos öregember.

— Micsoda hazafi ön? — lépett hozzá egy elsavanyodott polgár s mint egy gyorsjárású inga kezével a szakállas ember orra alatt hadonászott. Ön helyesi, hogy ebben a hazában ilyen állapotok legyenek? Ez az ön hazafisága?!

Tovább is beszélt volna, de közben — nyilván értesítették az uccai botránnyról a Sárgakék Tanácsot — erős örség jött. A katonák körülfogták gyereksöt, pápai s köztársasági emberekkel együtt az egész csoportot és bekísérték.

A lobogó szakáll megnőtt.

— Nehogy letagadni merjék ezek a hazátlan zsványok, amit az ímért ordítottak — szölt oda az fegyveres emberekhez. Majd odabent! Vajjon nagy legények lesznek-e ott is? Erre igazán kíváncsi vagyok. Ott bent — és mindkét kezét ökölbe szorította — igen, igen, ott bent tépjék a szájukat! Majd főadok nekik egy-két leckét!

— Bennünket már megleckéztelett az élet — felet bőszen egy háimunkás. Mi az elviünkért odaadjuk önként is az életünket. De a magáét darabokba fogják tépdesni. Okulással a többi vészívónak!

Élia tanja volt ennek a gyűlölködő jelenetnek. Megállt a Sárgakék Tanács közelében és keserű hangulatban várakozott. Így kezdődik a polgárháború — gondolta — az egyik harap és csahol maga körül, hogy ne bánják a javait és sokan megtorolni akarnák eddig való alumaradottságukat. És mindenki szeretne büntetlenül fosztogatni!

Hirtelenül jött despedtség ilte meg, ami ott tartotta a helyen, ahol önkéntlenül megállt. Elfanyarodva ácsorgott, nézte, ahogy a Tanács házából egyszerc jöttek ki felé, akiket előbb a gomolyagban betűszkoltak. Néhányan gögösen, a győzelem hevületében jöttek ki. Komor, csöndes polgárok, akik mindig megőrizték méltóságukat, amit a vagyon és társadalmi helyzet követelt, de ebben a mostani karavadásban mindent veszíthettek, azért uccai kikialtóká vedlettek át. Összeszorított ököllel kénesen

lángoló beszédekkel mondották a szétes ucca közepén. Nem is annyira beszéd volt, inkább iövötés és eszelős káromkodás az ellenfél ellen, aki ezekben az órákban még csak megszejtett régiókban, ködösen hadakozott és minden fegyvere érvéből állott, amiket általában igazságnak neveztek. Puskaporos pátoza volt az igazságnak és örületbe tudta bódítani azokat, akik az örök időkig tartó jómód pátozában nevelkedtek.

Élia figyelte őket és látta, hogy a kevés járókelő nem is szívesen hallgatta a szájtepőket. Néhány percig állottak körülöttük, aztán ványadt mosollyal tovamentek. Hallotta kelletlen megjegyzéseiket. Inkább — mondották — szervezkedőnek rendes emberekkel, nem ilyen szedett-vedett népességgel, aki, ha erősebb pengést hall, bármikor árulóvá válhatik. A papságra haragudtak ezért, holott akkor a papok már csak színleges urai voltak a Sárgakék Tanácsnak.

Egy éltes asszony, nemesi származás, hangosan panaszkodott, hogy garmadaszámra jönnek a főhelentések ebbe az új hivatalba. Lepescélt borítékban, küldüccel bonyolítják le az ellenfelek egymás megrontását. Titokban csinálják, mert szégyelnek mégis, szomszédjaikat, üzlettársaikat, akiktől szabadulni szeretnének, nyilvánosan föladni. Új osztályt kellett berendezni ezeknek a kinyomozására és azért az új hatalom hatáskörét bizony csalogó sikkasztók, és tolvajok gyakorolták. Kiemelték őket a börtönökből, hogy helyükbe köztársaságiakat tegyenek. Akiket pedig kiemelték — megannyi csavaros eszű, elszánt bűnöző — azok meg akartak szolgálni a javadalmazást és tisztiséget. És hosszú listát szolgáltattak be a köztársasággal szimpatizálókról.

Az uró elmondotta még azt is, hogy bizony sokan — még a klérus jobbjai is rokonszenveztek a szicíliai brigánszal.

Kicsiny csoport szervezte Rómában a köztársaságiakat és hintette a szabadgondolkodás mélyét. A franciák futára a caracaliai források mellett, egy domh tövében, harasztal földöt nagy lapos terméskő alá helyezte a párisi utasításokat, amik elég gyorsan jöttek a messzi városból. Lovasok adták át az irast új lovasoknak és az itáliaiak földjén már a megszálló francia katonák gondoskodtak megbízható emberről, aki járólán utakon az északa látyla alatt hozta a forradalom rendeleteit és a forradalom lázító propaganda-nyomatványokat.

A római köztársasági komité fel volt készültve. Tagjai csupa lelkes idealista, mindnyájan, elszánuva a halálra. Egyik sem gondolt arra, hogy megahosorlás állnia be közöttük, legkevesébe, hogy áruló válhasson valamelyikükből. Rejtett fegyvertelepeik voltak, hogy védekezhessenek, ha a csöcsétek hadüzenet esetén megrohanná a köztársasági érzelmi polgárokat. Voltak pap tagjaik is, ezek a vatikáni intézkedésekről hoztak hírt nekik, amiket viszont haladéktalanul adtak tovább titkos utakon Napoleon csapatainak.

Ejnye — idején találkoztak a csoport tagjai, kis házban, a Monte Pincio alatt.

A kis viskó ura különös, titokzatos ember, lengyel földről idészakdt harcos republikánus volt, a poroszok elől Pomerániából menekült emigráns. Senki nem tudta, milyen szerzet. Vállas, erős ember volt, időnként torzonborz szakállal, máskor bajusz nélküli, sima állal. Sokszor parasztruhában láták zarándokolni Mária lobogóval egy csoport élén, török édességeket is árult, máskor hajón dolgozott. Épülő házakhoz anyagot hordott, vagy körzóvel mérte le az ácsolni való fát. Szobrásznál is látták. Kemény hadvezéri pózban állott modellt, máskor meg koldust mintáztak róla. Furcsa ember, hazájában meglehet, hogy a fölkelők vezére volt, talán csak haretéri kém, talán politikai ágens, ki tudja? Azonban a szeméi tüzből, a pofacsontja kiszögelléséből, elborult homlokából megdöbögő erővel harsogott az elszántság és hecsület szöktára.

A lengyel és társasága tudta, hogy a papok alól kisiklott a talaj. Tudta azt is, hogy Mario püspököt a Sárgakék Tanács emberei kiakarják gróbálni és feladatot tüztek ki számára. Hogy szerezzen Lékey forradalmársága mellett megdönthetetlen bizonyítékokat. Már annyira voltak, hogy napiparancsban szölitették fel a püspököt »energikus, körültekintő és célravezető cselekvésekre.« Egy titkos átiratban pedig megjelölték a magyar pap útjainak, pontos cselekedeteinek kikémlésében a feladatot, aminek megoldását elvárják tőle. Mario előbb büszkén tiltakozott, hogy Fernando őt holmi különleges teljesítményekre utasíthassa, de a nálánál is ravaszabb

Fernando megértette vele, hogy itt alapjában véve közös és a hazának fölöttébb hasznos érdekéről van szó. A magyar pap titkos útjainak kikémlését nem lehet másrendű emberre bízni.

Mario elővette tehát Dávid Bessiat és így szölt hozzá:

— Te Dávid, sorsod fordulópontozhoz ért! Vagy örök életedre való gondatlanságot és nyugodalmat szerzel most, vagy eljatszottad az életedet. Atadom neked információs célokra a lecsukott zsidó leányt, kaphatsz magad mellé ahány embert akarsz, ellátunk pénzzel, de nekem pontos értesüléseket tartozol adni mindarról, amit Lékey püspökhelyettes ur cselekszik, kikkel érintkezik, hol és milyen idöben. Megteszed?

Hangján valami könyörgésféle volt. Dávid Bessia sikere ugyanis a püspök pozíciójának a megszilárdítását jelentette, nem ugyan a papok felé — azok ingadoztak — hanem a Sárgakék Tanácsnál, akinek a kezei közé már átsiklott a hatalom. Róma ura Fernando volt.

Bessia így felelt: — Megteszem, hogyne tenném és biztos sikert ígérhetek. Segítségre bizony nincs is szükségem. Mások csak elronthatnák a dolgot. Tessék kiadni az irást, hogy Leát bármikor tartoznak kívánságomra börtönéből kiengedni.

Percek alatt az irás a kezében volt. — Isten vezessen utaidon, Dávid — búcsuzott erőltetett megilletődéssel az inkvizíció főnöke és ezután, talán először életében, kezét fogott egy zsidóval.

Dávid a következő napon felkereste Éliát és jó hírt közölt vele.

— Hallja, ezek a papok, mintha mindnyájan ártértek volna a köztársasági létre! A zsidó gyerekeket, ugye, bevitték a Tanács börtönébe, de aztán mind egy szálíg kibocsátották őket. Azóta nem is aggnak keresztek rájuk. És most, képzelje csak, megengedik Leának, hogy bármikor kimehessen. Éppen hogy tőlem kell kérnie engedelmet.

— Végleg kimehet? — kérdezte Élia, akiben az első öröm sem engedte felülkerekedni a gyanakvást.

— Nem végleg, hova gondol! Ilyesmivel harcba lehetne kergetni Fernandót a pápával és ez nagyon ártana a zsidóknak. Hanem csak úgy, hogy Lea hazamegy, vagy valamelyik ismerősét megátogatja és feltűnés nélkül visszagyűvekszik a katakuménák házába, ahol még mindig nagy becsületben tartják és tudja, finom szobában lakik.

Élia ezután már megfogadta Lékey intését és értekezett vele:

— Látod, jó volt, hogy szöltát — helyeselt a pap. A mai naptól kezdve tagja vagy a mi társulatunknak.

Megmondotta az ifjunak, hova menjen, milyen órában és ha jelszót kérnek tőle, mondja:

»Egyszer élünk!«
Ha a jelszónak nem adnának hiteket, rajzoljon a levegőbe egy szívet mind a két kezével.

A titokzatos ember egyedül volt, amikor Élia beállított hozzá. Nem volt elég neki a jelszó, a jellel azonban meg volt elégedve. Bevezette a szomszéd szobába, ahol bemutatatta egy fekete szemű, karcsu, élénk szavú olasz nőnek, aki a zsidó ifju nagy ámulatára, a Lea esetéről már értesülve volt.

Bessia felgyelete mellett — szölt a nő udvarias mosollyal vigye ön ma este menyasszonyát a Monte Viminale alatti nagy sárga házba. Mondja Bessiának, hogy egy órahosszat fognak időzni valamelyik ismerősüknél. A háznak figyelmeztetnem a kert felől is van kijárata, innen járman, mert én a kapu alatt egy pincében várni fogom önöket, meg fogunk szöknü ide.

Programszínen, perenyi pontossággal, ahogy kitervezték, történt a szöktetés hármashban.

Lea csodálkozva nézett körül a nagy szobában. Félíg elkészült képek, szőnyapok, fejek és testrészek, folyó partján táncoló leányok konturjai, egy állványon nedves kendővel leborított gipsztömeg, krétából való torzók, oszlopfejek, mintadarabok. Tarka kendők, és szöttes-holmi.

(Folyt. köv.)

Hirdessen az Uj Keletben

Utazó urak! Hotel Park

(vis a vis gara Satu-Mare)

Restaurant Ratz חנות כשרה קטנה

hazai konyha, gyors és figyelmes kiszolgálás. Garántált létezőmentes szobák kaphatók

KIADÓHIV

Str.

SZERKESZ

Ejleti te

ELŐFIZETE

Egész é

félre

Negyed

Egy hó

XI évfoly

1928

56

Ausz

Az ötökük ből a hajda rának ivad és Ameriká Cavell-film, uszi, részbe mentalitást üzenet s val ebben az ü rendű kultu sái fogják v lágrészét, an lyan gyűlöli cíó fokmérőj nem a tényl

Ausztrália üzenetét reg is szemünk ausztráliai fő régen adtak só és egyelle minden ház épült, minde tek futnak, h rágszínekkel rosa a csend berne kaszar könyvtára, nyos intézete felavatták: a serleggel a szönlőjét

Ausztrálián dékai Auszta szimboluma, tag kert váro és tartalom e tal hirdeti a A szentén munkájából nak kikötője szobor hirdet nemé, amely lett a maga forgatagával, lár-milliárdos Amerikája a szabad, gáta kitotta ki, bü muszi, purit köles-szadizm

Es Európa láthatatlan m riák ellentmo alá a pokol t különböző ne ben, gondola ben és gyüle lyok, kikkkek a születtéssel l állal sem fe sins, de talá mentalitása és zad mai korszo kapitalista, é rialista, épug cinikus, mint ben épugy az lanatok kerge zavaros és tis beszéltet mag róla, mint áll sadalmakról a sines rendjén kiegyenlítődés

Ausztrália l Allig tudunk dunk s most han megtudtu kivételosen fel tráliában a sz is maximális,